

L'ARTAU

INFORMATIU DE L'ARXIU - MUSEU - EDUCACIÓ - BIBLIOTECA

SANT FELIU DE GUÍXOLS

NÚM. 51 MARÇ 2005

LA RECERCA

**Les cases de pescadors
a mitjan segle passat**

EL MUSEU

**Excavació arqueològica
a la plaça del Mercat**

SERVEI D'EDUCACIÓ

**L'Espai de Joc. Un espai
per a compartir jugant,
pares i fills**

EL TEMA

**V Jornades sobre
el franquisme**

51 EN AQUEST NÚMERO ...

INFORMATIU DE L'ARXIU - MUSEU - EDUCACIÓ - BIBLIOTECA SANT FELIU DE GUÍXOLS NÚM. 51 MARÇ 2005

EDITORIAL 3

- "QUAN L'ESGLÉSIA FARÀ UNA LECTURA EVANGÈLICA D'AQUELLS ANYS DE SOFRIMENT I DE DOLOR?" Àngel Jiménez

L'ARXIU 4

- NOMS DE CARRERS. CARRER DE L'ALCALDE FRANCESC CAMPÀ I VIARNÉS. Àngel Jiménez
- NOTÍCIES DE L'ARXIU
- DARRERES DONACIONS A L'ARXIU

LA RECERCA 7

- LES CASES DE PESCADORS A MITJAN SEGLE PASSAT. Sílvia Alemany

EL PATRIMONI 10

- FOTÒGRAFS GUIXOLENCES. RICARD MUR I DARGALLO. EL PAISATGE GUIXOLENC DEL PRIMER TERÇ DE SEGLE. Agustí Roldós i Soler
- FITES ARDENYENQUES. Jaume Bosch

EL TEMA 18

- V JORNADES DEL FRANQUISME: L'ESGLÉSIA I LA REPRESSIÓ FRANQUISTA. Àngel Jiménez

EL MUSEU 22

- EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA A LA PLAÇA DEL MERCAT, 18-20. Natàlia Colomeda
- COMMEMORACIÓ DEL CENTENARI DEL MUSEU D'HISTÒRIA. Pere Roig
- NOTÍCIES DEL MUSEU
- DARRERES DONACIONS AL MUSEU

SERVEI D'EDUCACIÓ 26

- L'ESPAI DE JOC. UN ESPAI PER A COMPARTIR JUGANT, PARES I FILLS. Carmen Arasa, Mercè Muñoz i Josep Riera
- L'ABSENTISME ESCOLAR, UN PROBLEMA DE TOTS. M. Àngels Comas Catarineu
- ESPAIS EXTRAESCOLARS. Equip directiu del CEIP L'Estació
- NOTÍCIES DEL SERVEI D'EDUCACIÓ

LABIBLIOTECA 32

- PRIMER ANIVERSARI DEL CLUB DE LECTURA. Montse Carré Giró
- BIBLIOTEQUES I PRÉSTECES. EL CONFLICTE AMB EL CÀNON PELS DRETS D'AUTOR. David Hernández
- NOTÍCIES DE LA BIBLIOTECA
- DARRERES DONACIONS A LA BIBLIOTECA
- LES NOVEL·LES MÉS LLEGIDES EL 2004 A LA BIBLIOTECA

DIRECTORI 39

L'ARJAU

INFORMATIU DE L'ARXIU - MUSEU - EDUCACIÓ - BIBLIOTECA

EDICIÓ

AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

REDACCIÓ

ARXIU MUNICIPAL
SERVEI DE PUBLICACIONS D'ARXIU
Cra. de Girona, 45-47
17220 St. Feliu de Guíxols
Tel. 972 32 25 93

COORDINACIÓ

ÀNGEL JIMÉNEZ

CONSELL DE REDACCIÓ

SÍLVIA ALEMANY
M. ÀNGELS COMAS
DAVID HERNÁNDEZ

COL-LABORADORS

ÀNGEL JIMÉNEZ, M. ÀNGELS SUQUET, SÍLVIA ALEMANY,
AGUSTÍ ROLDÓS, JAUME BOSCH, NATÀLIA COLOMEDA,
PERE ROIG, CARMEN ARASA, MERCÈ MUÑOZ, JOSEP RIERA,
M. ÀNGELS COMAS, MONTSE CARRÉ, DAVID HERNÁNDEZ

Foto de la portada

EL BIBLISTA I HISTORIADOR HILARI RAGUER,
DURANT LA CONFERÈNCIA INAUGURAL DE LES JORNADES
(Foto: Miquel Ruiz)

Assessorament lingüístic

JOSEP SOLÀ

Disseny i maquetació

DOSIS DISSENY

Impressió

GRÀFIQUES ALZAMORA

DIPÒSIT LEGAL: GI-1.616-89

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny, fotografies, dibuixos i estadístiques, no pot ser reproduïda, emmagatzemada ni transmesa de cap manera ni per cap mitjà (elèctric, mecànic, òptic, de gravació o bé fotocòpia) sense autorització prèvia de l'autor i editor.

“Quan l'Església farà una lectura evangèlica d'aquells anys de sofriment i de dolor?”

Potser el més rellevant d'aquest inici d'any, segons el nostre parer, ha estat la celebració de les Jornades del Grup de Recerca de l'Època Franquista de Sant Feliu sobre el tema de l'Església i la repressió franquista. Amb motiu d'aquestes reunions científiques al voltant de la història, han estat presents a la nostra ciutat tres personalitats reconegudes en el món cultural dels Països Catalans: Josep Massot, Hilari Ragner i Salomó Marquès. Tots tres -com és sabut- són homes d'Església. Els dos primers, monjos benedictins de Montserrat. I el darrer, fundador de Justícia i Pau a Girona. Aquestes jornades han estat, alhora, un modest reconeixement a la ingent tasca realitzada pels esmentats historiadors en la recerca del tema que, els dies 29 i 30 de gener, es va tractar a la nostra ciutat. Ells hi han fet aportacions valuoses, perquè han estat -i són- persones intel·lectualment tenaces.

Quan parlem de repressió republicana, la primera pregunta que ens hem de plantejar és: quan va començar, aquella repressió, la republicana? Fent nostra l'opinió del pare Massot direm que només existeix una resposta segura: sempre després de la revolta dels militars dels dies 17-19 de juliol de 1936.

Es tractava d'una persecució “només” religiosa? Quines varen ser-ne les causes? La resposta, encara que sigui extremadament complexa i delicada, ningú no la pot eludir quan pretén analitzar els fets repressius que s'esdevingueren durant la Guerra Civil.

Davant els fets tan terribles que s'esdevingueren a Sant Feliu el 1936, no ens podem estar de preguntar-nos: ¿per què? I no podem aconseguir-nos amb respostes massa fàcils.

La repressió dels militars colpistes contra el govern democràtic, que s'inicià immediatament, era una repressió premeditada, voluntàriament decidida i inherent al cop d'estat. És evident, doncs, que la repressió franquista no s'explica -ni, menys, es justifica- per la que s'esdevingué durant la Guerra Civil.

La repressió dels vencedors -no denunciada mai per la jerarquia espanyola- s'exercí de manera permanent i sistemàtica sobre tota la població, i s'organitzava des de dalt. Era una voluntat calculada -no es tractava d'una reacció espontània. Tenia un objectiu molt clar: suprimir de soca-rel qualsevol possibilitat d'alterar o transformar el sistema establert per la força de les armes: el *Nuevo Estado*.

No podem construir un futur sòlid sobre silencis imposats o vergonyants. El GREF fa un treball d'investigació i de difusió amb la delicadesa que el tema requereix i amb la voluntat sincera de contribuir a la consolidació de la convivència en la llibertat i el pluralisme. No podem convertir els morts en bandera de divisió i de discòrdia.

“Quan, enterrats definitivament, podrem fer del seu record un estímul per construir un futur de justícia, de pau i de llibertat? Quan l'Església farà una lectura evangèlica d'aquells anys de sofriment i de dolor?”

Vet aquí unes preguntes que mossèn Modest Prats ja es feia l'any 1984. I que continuen oferint motius seriosos de reflexió a l'Església, als historiadors, als polítics i a la població en general.

Àngel Jiménez

Coordinador de L'ARJAU

NOMS DE CARRERS

Carrer de l'alcalde Francesc Campà i Viarnés

El carrer de l'alcalde Francesc Campà és un carrer relativament nou, que surt de la rodona que hi ha al capdamunt de la carretera de Girona -a l'alçada del carrer Camisó, que s'endinsa cap a Vilartagues- i va a parar a la rambla de Joan Bordàs. És doncs, un carrer que -almenys en un tram- va paral·lel a la ronda de Ponent avui en construcció.

Francesc Campà i Viarnés va néixer a Darnius l'any 1901. I morí, afusellat, a Girona, el 16 de març de 1939. Va treballar d'electricista a can Loubat i, sindicalment, va pertànyer a la CNT. Casat amb la guixolencina Maria Pujol i Albertí, tingué dos fills: Graco i Ofèlia.

Molt aviat, però, Campà aparegué en l'escena de la política local com a militant d'ERC. Amb 29 anys entrà, com a regidor, a l'Ajuntament republicà de 1931. Repetí en les eleccions municipals del gener de 1934, fins el 6 d'octubre del 1934. Les eleccions del 16 de febrer de 1936 restabliren en el consistori guixolenc l'anterior govern local d'ERC, que presidia Ponç Valls i Ferrer. El mateix dia de prendre possessió de l'alcaldia, Valls demanà llicència per absentar-se'n sis mesos, i a Campà -com a alcalde segon- li correspongué

presidir l'Ajuntament republicà, fins el 3 d'abril, data en què va ser elegit alcalde.

Va impulsar la constitució de les Joventuts d'Esquerra Republicana, i en presidí la junta formada per Joan Darna, Joan Cacàs, Antoni Blanch, Jaume Canyet, Josep Riera, Josep Basart, Joaquim Ripoll i Climent Sánchez.

D'altra banda, la seva dedicació al camp de la cultura i de l'ensenyament va ser realment important. Una tasca que portà a terme conjuntament amb la pedagoga Margarita Wirsing.

En la celebració del cinquè aniversari de la proclamació de la República Catalana, Campà confessava que "El camí està sembrat d'interrogants. Però hem d'avançar resoltament. Els homes que hauran d'escriure la història d'aquesta hora, ens ho exigeixen". Tenia, llavors un sol afany: la justícia social. El dia 15 de juliol, Francesc Campà, per malaltia, es veié obligat a deixar la presidència del consistori en mans de l'alcalde segon, Bernabé Llorens i Collell. Per aquesta raó, quan esclatà la guerra, Llorens presidia l'Ajuntament constitucional. En aquelles circumstàncies d'inseguretat i de desconcert entre la població i la classe política, les institucions republicanes es mostraren poc decidides a l'hora d'assumir eficaçment les seves responsabilitats. Aquest buit o

impàs va facilitar l'aparició d'un nou poder: el Comitè Local de Milícies Antifeixistes, integrat per la CNT-FAI (Cristòfor Sala i Vila i Aureli Albertí i Dorca) i ERC-JERC (Agustí Fanol i Aragonès, Joan Darna i Planellas i Francesc Campà). No hi havia, al començament, representació comunista. El Comitè, des dels primers dies, actuà com un poder paral·lel al de l'Ajuntament i, a poc a poc, el pes social de la CNT-FAI s'imposà, al Comitè i al Consell Municipal.

Campà novament s'hagué d'allunyar de la vida política de la ciutat, per malaltia -del 3 d'octubre fins a mitjan desembre de 1936. El butlletí del GREF núm. 5 explica amb més detall l'activitat "salvadora" de Francesc Campà, en plena repressió republicana. Com també el procés que, amb el franquisme, el portà a ser afusellat al cementiri de Girona, el 16 de març de 1939.

Àngel Jiménez
Arxiu Municipal

A dalt, retrat de Francesc Campà i Viarnés (Darnius 1901 - Girona 1939). Col·lecció família Maria Pujol.

A baix, Campà al seu despatx. Col·lecció família Maria Pujol.

La seva dedicació a la cultura i a l'ensenyament va ser realment important

NOTÍCIES

DE L'ARXIU

La II Beca d'Investigació Lluís Esteva i Cruañas

El dijous 30 de desembre a les 8 del vespre va tenir lloc, a la sala de conferències de l'Arxiu i la Biblioteca, la comunicació pública del veredict del jurat de la II Beca d'Investigació Lluís Esteva de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols. Aquesta ha estat una edició especial, atès que ha coincidit amb el desè aniversari de la mort de Lluís Esteva Cruañas. Per aquest motiu, l'acte va anar precedit d'una conferència de Narcís Soler, catedràtic de Prehistòria de la Universitat de Girona, que va evocar la seva polifacètica figura. La creació d'aquesta beca obeeix no només a la funció de foment de la recerca que tenen encomanada els arxius, sinó també a la voluntat de retre homenatge a la seva persona.

Lluís Esteva i Cruañas (Sant Feliu de Guíxols 1906 - 1995) va estudiar Magisteri i va exercir a Galícia fins que, l'any 1934, va ser destinat a Begur. Des de bon principi, va tenir un paper actiu i compromès en diverses associacions professionals. L'agost de 1943 va conèixer el doctor Lluís Pericot amb motiu de la primera excavació al castell de Begur, realitzada amb els alumnes de la seva escola. El 1949 es va traslladar a Sant Feliu de Guíxols, on va continuar la seva tasca arqueològica, tot identificant, excavant i reconstruint diversos monuments megalítics. L'any 1955 va ser nomenat delegat local del Servei Nacional d'Excavacions Arqueològiques i conservador del Museu Municipal. A partir de 1960, va realitzar, entre d'altres, diverses campanyes per a la restauració del Monestir de Sant Feliu. L'any 1967 es va jubilar voluntàriament com a mestre nacional i va continuar la seva tasca com a investigador i com a arqueòleg. El 1974 va ser nomenat director del Museu i Arxiu Municipals. Va ser fundador de l'Institut d'Estudis del Baix Empordà, del qual va ser president des del maig de 1981. Com a fruit de la seva tasca tenaç i metòdica, ens ha deixat un bagatge de cap a 250 publicacions sobre la història i el patrimoni de Sant Feliu de Guíxols, principalment. En vida, va rebre reconeixements de diverses institucions com el Casal Guixolenc de Barcelona, la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, la Reial Aca-

dèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona, la Generalitat de Catalunya o el mateix Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols. No obstant això, és molt encertada l'afirmació que va fer Josep Vicente en cloure la introducció d'*Homenatge a Lluís Esteva i Cruañas, mestre i investigador, en el seu 80è aniversari*: "Afortunats aquells a qui el reconeixement que se'ls demostra no «alcança» mai el valor del servei que els és agraït".

Després de les paraules de record de Narcís Soler, es va presentar el treball resultant del projecte guanyador de l'anterior convocatòria de la beca, lliurat pel GREF (Grup de Recerca de l'Època Franquista), el qual duu per títol "La repressió franquista a Sant Feliu i a la vall d'Aro". Es van valorar molt positivament la rigorositat de la recerca i les aportacions fetes. A continuació, es van esmentar les propostes presentades en aquesta segona edició de la beca, que són les següents:

1. "L'impacte de la Gran Guerra a Sant Feliu de Guíxols (1914-1923)", d'Enric García i Domingo i Joan Vicens i Tarré
2. "Casal Guixolenc de Barcelona", de Caterina Torrent i Gironella
3. "El Monestir de Sant Feliu de Guíxols: identificació d'espais i funció en l'ampliació i reformes del segle XVIII", de Concepció Peig i Ginabreda

El jurat va considerar que totes les propostes presentades eren satisfactòries quant a originalitat i nivell d'elaboració. Finalment, es va anunciar que la proposta presentada per Concepció Peig i Ginabreda era la mereixedora de l'obtenció de la II Beca Lluís Esteva. L'autora es proposa elaborar la història arquitectònica del Monestir, tot resseguint la creació, el creixement i les funcions dels seus espais. El Jurat, en la seva deliberació, va tenir en compte diversos aspectes, com les possibilitats de les fonts documentals proposades o l'interès que té l'objecte de la recerca per a la ciutat. També es va considerar important el punt de vista proposat, atès que és inèdit i pot permetre una nova interpretació d'aquest edifici. Aquest serà, doncs, el nou treball que quedarà per a la ciutat i que continuarà, d'alguna manera, la tasca realitzada amb entusiasme per Lluís Esteva i Cruañas.

M. Àngels Suquet i Fontana
Arxiu Municipal

Els sistemes de gestió de documents o com no perdre els papers

Tot sovint, en iniciar una xerrada sobre l'arxiu, un recurs per "trencar el gel" és preguntar als que hi assisteixen què els suggereix aquesta paraula. Lògicament, aquest servei sempre es relaciona amb la història, el patrimoni i la cultura. No obstant això, hi ha un altre vessant de l'arxivística que és el gran desconegut per a la majoria dels ciutadans i que, tot i que pugui semblar un contrasentit, és el més genuí, el que explica l'origen d'aquests equipaments. Es tracta de la seva funció com a dipositaris i gestors de documents administratius, amb valor jurídic i comptable. Aquesta era la raó de l'existència, per exemple, dels arxius de tauletes de fang amb escriptura micènica als palaus de Creta entre els segles XV i XII a. C. També era aquest el paper de l'Arxiu Reial de Barcelona, que va estar al servei dels comtes i reis de Barcelona i dels seus successors des del segle IX fins al segle XVIII, després del Decret de la Nova Planta, època en què va esdevenir arxiu històric i va ser rebatejat artificialment amb el nom d'Arxiu de la Corona d'Aragó.

Aquesta funció primigènia dels arxius, anomenada tècnicament funció administrativa, és la que ha calgut recuperar en els darrers decennis, arran de la creixent complexitat de les administracions públiques. La diversificació dels serveis als ciutadans

ha implicat una major tramitació d'expedients i, per tant, la necessitat de planificar aquesta producció documental. Cal, doncs, racionalitzar els procediments per evitar la duplictat inútil de documents, i també organitzar la documentació des de bon principi per rendibilitzar correctament la informació. És imprescindible saber què s'ha guardat de manera permanent i eliminar documentació de manera correcta, sense perdre informació ni perjudicar els drets de les persones que hi estan representades. A més, la gestió regular dels expedients és la millor eina per garantir als ciutadans l'accés als documents, un dret que s'estableix a la Constitució espanyola i que ha estat desenvolupat i regulat posteriorment amb les corresponents disposicions legals.

És en aquesta línia que la llei 10/2001, de 13 de juliol d'arxius i documents, obliga totes les institucions públiques a la implantació d'un Sistema de Gestió

Documental i, per als municipis de més de 10.000 habitants, estableix que aquesta funció l'assumeixi el Servei d'Arxiu, l'existència del qual defineix com a obligatòria. L'article 32.1 de l'esmentada llei diu literalment: "Els arxius municipals defineixen, implanten i mantenen el sistema de gestió de la documentació administrativa en fase activa i semiactiva, i gestionen i conserven la documentació en fase semiactiva i la documentació històrica. Fan aquestes funcions en relació amb la documentació de l'administració respectiva, dels seus organismes autònoms i de les seves empreses públiques, dels consorcis en què tinguin participació majoritària i de les fundacions i altres entitats finançades majoritàriament per l'ajuntament de què es tracti".

L'any 1993 a l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols es va realitzar una intervenció pionera en aquest camp, quan la Secretaria i l'Arxiu Municipal van promoure l'organització de la documentació administrativa des de la seva producció mitjançant la implantació d'un Sistema de Gestió de Documents. D'acord amb les possibilitats tècniques del moment, l'estructura del sistema consistia en un registre d'expedients administratius vinculat als registres d'entrada i sortida de documents.

Després de més d'una dècada de funcionament, aquest sistema està en procés de revisió i renovació. Les raons d'aquesta iniciativa són dues: d'una banda, hi ha la natural evolució del mateix ajuntament, que ha generat noves necessitats en la gestió administrativa. Per una altra part, les tecnologies de la informació i la comunicació ofereixen eines amb prestacions molt útils, com el treball en xarxa o la informatització de la tramitació dels expedients. En aquest cas, la intervenció ha sorgit de la col·laboració entre el Departament d'Informàtica i l'Arxiu Municipal, i ha comptat també amb el suport de Secretaria. El treball se centra en la identificació dels tipus de documentació generats, anomenats tècnicament sèries documentals, i en l'anàlisi dels tràmits que hi estan vinculats. Cal establir també els terminis, els responsables de les diferents

fases de les tramitacions, els models de documents utilitzats i les dades necessàries per a la gestió. Posteriorment, aquesta informació s'utilitza per crear i fer un seguiment dels expedients de manera virtual, sobre una aplicació de tipus *workflow* integrada dins Genesys 5, un sistema informàtic per a l'Administració local.

Es tracta d'una intervenció que es troba en un estadi molt incipient i la seva realització es preveu a llarg termini, atès el seu abast, la seva complexitat i els recursos humans que s'hi estan destinant. Malgrat tot, caldria tenir molt present que la utilitat del sistema pot anar més enllà de l'àmbit administratiu i utilitzar-se com a base per a la creació de serveis molt útils per als ciutadans, com són la finestra única o la realització de tràmits per Internet.

M. Àngels Suquet i Fontana
Arxiu Municipal

DARRERES DONACIONS

A L'ARXIU

16.11.2004 Jordi Ros

Plànol de la ciutat (1905)
Còpia del plànol de la ciutat de General Guitart (1897)

03.01.2005 Josep Villà

Plànol de la fàbrica de Salvador Villà (1900)
Documents annexos: autorització i pagament

12.01.05 Joan Ros

30 exemplars de *La novel·la d'ara*
2 exemplars de *La novel·la nostra*
1 exemplar de *Cartas de novios*
1 exemplar de *La novela corta*

17.01.05 Joan Darder

La Ilustración Artística, volum XVIII, any 1899
La Actualidad. Revista mundial de información gráfica. Volum de l'any 1907
El conde de Montecristo. Vols. I i II
Los comuneros de Castilla
Historia de Gil Blas de Santillana
El motín de Esquilache. Vols. I i II
La mano del muerto
Gramática de la lengua castellana
Ley de enjuiciamiento civil
El último rey
La Inquisición y el Rey
Secrechos de la Inquisición

1 lligall de publicacions "Jueves cinematográficos" d'*El Día Gráfico*, corresponents als anys 1927, 1928 i 1929.

1 lligall de publicacions "Páginas extraordinarias" d'*El Día Gráfico*, corresponents als anys 1926, 1927, 1928 i 1929.

17.01.05 Josep M. Vicens

Còpies digitals d'una fotografia de la sínica de l'Horta d'en Palahí en funcionament, realitzada per Pere Rigau Roch l'any 1936

21.01.05 Anna i Margarida Cervera

Album de fotografies antigues, 2002
Fotografies soltes del mateix àlbum

27.01.05 Lluís Palahí

Una fotografia original d'un grup escolar del Col·legi Vidal (final del s. XIX)
Una fotografia original d'un grup de noies disfressades (començament del s. XX)

03.02.05 Maria Xifró, viuda de

Pedro Hernández
Don Quijote, vols. I i II. Amb tots els gravats de G. Doré. Edició de 1995

Les cases de pescadors a mitjan segle passat

SÍLVIA ALEMANY

La base d'aquest article és l'interessant treball Plan Nacional de Mejoramiento de la Vivienda en los poblados de pescadores, publicació editada el 1948¹ i resultat del treball de camp realitzat al llarg de la costa previsiblement entre els anys 1942 i 1946² pel Ministerio de la Gobernación (Dirección General de Arquitectura). Hem analitzat especialment les dades referents a Sant Feliu i les de l'anomenada región de Tramuntana, que comprèn el territori de Blanes a Portbou.

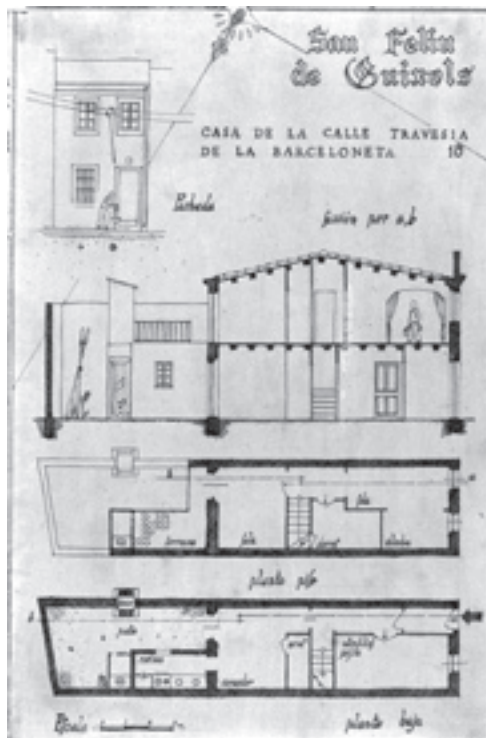
Es pescadors habitaven un total de 252 cases, i s'agrupaven bàsicament en dues zones de la ciutat, la Barceloneta (delimitada per la riera de Tueda, l'actual carretera de Palamós i el carrer Sant Ramon) i el carrer del Raig (l'inici del qual ja s'havia anomenat platja de Mar en períodes anteriors). Anys més tard, el carrer de la Mina del Nord s'afegiria com a lloc de pescadors, en anar-hi a viure un seguit de famílies procedents majoritàriament de la costa andalusa, dels pobles d'Adra i Castelldeferro.

En total, eren uns 41 patrons i uns 259 mariners, repartits en 71 embarcacions³. A nivell d'infraestructures relacionades amb el sector, l'estudi destaca l'existència del pòsit de pescadors, la fàbrica de gel i cambres frigorífiques, a més de l'hospital, l'asil i l'Auxilio Social. Entre Blanes i Portbou, l'estudi assenyalava que només a Sant Feliu encara estava en funcionament l'estació de salvament.

Quant a la tipologia de les cases, n'hi ha una majoria amb planta baixa i primer pis (1.617) enfront de les 727 de planta baixa i les 626 de planta i dos pisos. L'altura mitjana de les habitacions és de 2,40 m: la mitjana més baixa de tota la costa empordanesa, on la major part dels sostres es troben entre 3 i 4 m. Les cases guixolenques de pescadors també es caracteritzen per obertures petites a les façanes, i per no haver-hi comunicació entre l'habitatge i els espais dedicats als animals (això darrer, en aquesta dècada, encara era present a la majoria de les poblacions del litoral, com Blanes, Lloret, Tossa, l'Escala o Roses). Altres dades sobre les dimensions de les cases⁴ indiquen que tindrien de mitjana uns 4 m d'amplada per uns vuit de llargada. En alguns casos, un petit magatzem o cobert servia per a aixoplugar diversos estris i, fins i tot, per a encabir-hi algun bot.

En la majoria, que solen ser de planta baixa i pis, a la planta baixa s'hi situa el menjador i la cuina (a vegades coincideixen en la mateixa sala), amb un espai important -pot ocupar una tercera part de tota la planta baixa- situat a l'entrada o al pati, destinat a guardar-hi els útils de pesca. En la majoria dels

Als barris del Raig i de la Barceloneta es concentraven la majoria de pescadors

Un exemple dels croquis, d'autor desconegut, presents en el treball comentat; en aquest cas, una casa a la travessia de la Barceloneta, núm. 18.

1. Centre de Documentació del Museu Marítim de Barcelona.
2. JIMÉNEZ, Àngel. *Sant Feliu de Guíxols, 1939-1975*. Sant Feliu de Guíxols: Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, 1996, p. 5. L'autor hi dona la xifra de 7.849 per a l'any de 1943, mentre que en aquest estudi es parla d'un total de 7.848 habitants.
3. Segons la memòria de la Cambra de Comerç de 1947 hi hauria uns 251 treballadors del mar.
4. BUSSOT, Gerard. *Cases, carrers i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols, dels inicis fins el 1931*. Sant Feliu de Guíxols: Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols/ Diputació de Girona, 2000, pp. 211 i 422.

Als cinquanta, les cases de pescadors es desplacen cap a l'est (Eixample i Barceloneta), i els perols de tenyir xarxes només els trobem en aquesta banda del port

casos, solen tenir un pati, on es troba el pou i la comuna (a vegades, aquesta darrera se situa a la terrassa posterior del primer pis). El pis de dalt queda destinat als dormitoris.

Quant als pescadors, l'estudi ens dóna dades interessants, per exemple sobre els jornals, que solien estar entre les 10 i les 15 pessetes, mentre que per a les dones -com les sargidores- es trobava entre 1 i 8 pessetes. Els informants per a aquesta estadística a Sant Feliu foren el president del pòsit de pescadors i l'Ajuntament, mentre que en d'altres poblacions la informació provingué dels

mateixos pescadors o del metge de la localitat. Hi ha interès a recollir les condicions d'higiene i de salut; així, es fa notar que a Sant Feliu hi havia un índex de mortalitat en el col·lectiu dels pescadors d'un 7‰, que seria dels més baixos, si el comparem amb Roses (50‰), Lloret (18‰) o Cadaqués (20‰). Les malalties que predominen són la grip i la varicel·la.

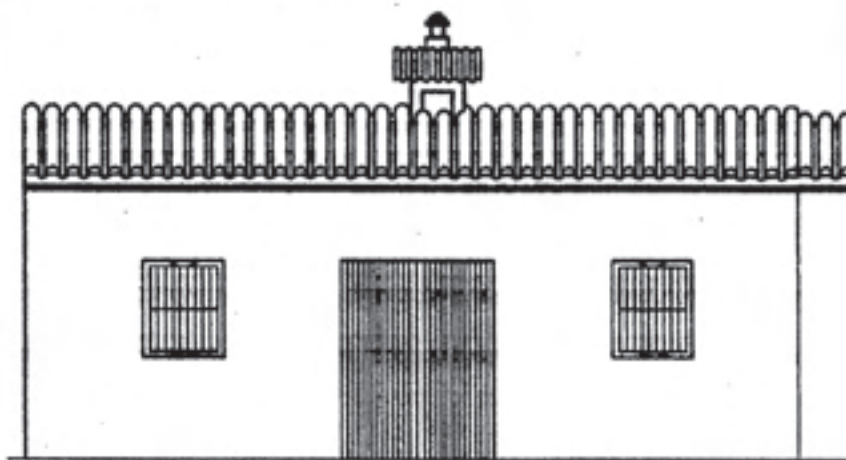
La pesca d'arrossegament, de palangre i de teranyina, amb nansa i amb fitora, i els sardinals eren els sistemes en actiu. Però no era usual la pesca al tresmall, al contrari del que succeïa a la part nord-empordanesa. Sant Feliu era la quarta població amb més embarcacions, després de Roses (sense dades), l'Escala (330) i Tossa (102). Era la tercera quant a volum en quilograms de pesca a l'any, amb 374.440, per darrere de Roses i l'Escala. En canvi, però, era la quarta pel que fa al valor anual en pessetes de la pesca, per darrere de Roses, Palamós i l'Escala; les classes de peix eren majoritàriament anxova i sardina i aquesta minsa diversificació feia disminuir el valor global de les vendes. L'estudi també destaca els quatre tallers de salaó.

Comparant les xifres de l'esmentat estudi amb les del padró municipal d'habitants de 1950⁵, hem de constatar que la població pescadora guixolenca el 1950 -unes 115 famílies i cases- s'estenia més enllà dels dos barris, el del Raig i el de la Barceloneta. Exceptuant la zona de l'asil, els pescadors es repartien en els diferents sectors de la ciutat (Raig, plaça del Mercat, carretera de Girona/ Mall, Puig, Passeig/Eixample, Estació i Barceloneta), continuava la concentració de pescadors al voltant dels carrers de la Barceloneta i prenia importància la zona de l'Eixample. En ambdues zones es concentraven la majoria de famílies i cases (unes 64 del total). A partir de 1949 -quan es construeixi el perol nou de tenyir xarxes al costat del vell, al carrer Colom- la tasca de tenyir xarxes es concentrarà totalment en aquesta banda de la badia⁶. Aquesta feina de tenyir la xarxa de cotó amb escorça de pi, tanins o tints sintètics per evitar que el greix del peix i la sal la podreixi durarà fins el 1960, quan ja s'introdueixen les xarxes de niló.

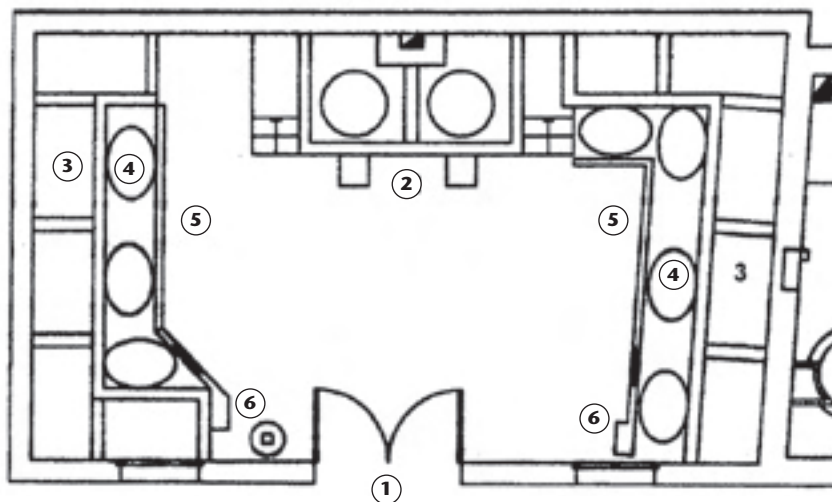
En la panoràmica de 1950 d'aquestes famílies de gent de mar, hi trobem, tenint en compte el seu origen:

Dibuix del perol nou extret de l'estudi de Blanca Sala.

Alçat actual del Perol Nou

Planta explicativa del Perol Nou

1. Porta d'entrada 2. Perols i forns 3. Safareigs 4. Cossiols 5. Canal 6. Desguàs

Zona Raig/Monestir . 13 famílies

- 8 Sant Feliu de Guíxols
- 2 Baix Empordà (l’Escala)
- 1 Cassà de la Selva
- 1 Andorra

Zona plaça del Mercat. 15 famílies

- 4 Sant Feliu de Guíxols
- 3 Baix Empordà (Palamós, Sta Cristina, St. Antoni de Calonge)
- 2 Alt Empordà (St. Pere Pescador, Viladamat)
- 1 Maresme (Mataró)
- 1 Alacant (Finestret)
- 1 S. P. Pinatar (Múrcia)
- 1 Almeria
- 1 Melilla
- 1 Andorra

Zona Cra. Girona/ Mall. 12 famílies

- 8 Sant Feliu de Guíxols
- 1 Baix Empordà (St. Joan de Palamós)
- 1 Alt Empordà (Darnius)
- 1 Girona
- 1 S. P. Pinatar (Múrcia)

Zona del Puig. 8 famílies

- 5 Sant Feliu de Guíxols
- 1 Baix Empordà (St. Antoni de Calonge)
- 1 Alt Empordà (Darnius)
- 1 Selva (Tossa)

Zona Passeig/ Eixample. 26 famílies

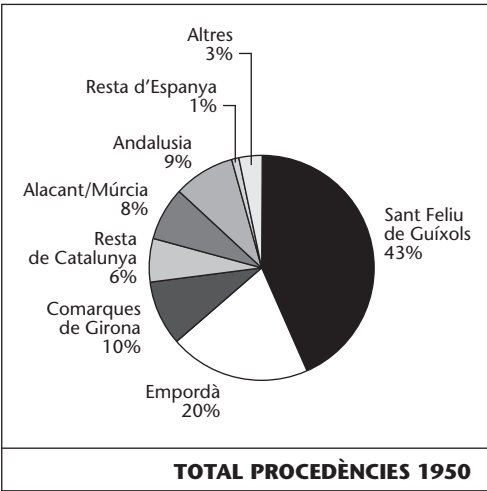
- 11 Sant Feliu de Guíxols
- 3 Baix Empordà (2 l’Estartit, l’Escala)
- 1 Alt Empordà (St. Pere Pescador)
- 1 Selva (Tossa)
- 1 Gironès (Llagostera)
- 2 Granada (Castelldeferro)
- 3 Almeria (Adra, C. Almannora)
- 2 Tarragona (St. Carles de la Ràpita, Cambrils)
- 1 Alacant (la Vila Joiosa)
- 1 Conca (Huelves)

Zona de l’Estació

- 2 Sant Feliu de Guíxols
- 1 Selva (Tossa)
- 1 Baix Empordà (Palafrugell)
- 1 Tarragona (Cambrils)

Zona de la Barceloneta. 38 famílies

- 12 Sant Feliu de Guíxols
- 6 Baix Empordà (Palamós, Begur, 3 l’Escala, St. Antoni Calonge)
- 1 Alt Empordà (St. Pere Pescador)
- 4 Selva (2 Tossa, 2 Blanes)
- 1 Gironès (Llagostera)
- 1 Granada (Castelldeferro)
- 2 Almeria (Carbonera, Cabo de Gata)
- 3 Tarragona (3 St. Carles de la Ràpita)
- 5 Alacant (3 la Vila Joiosa, 2 el Campello)
- 1 França
- 1 Menorca (Maó)

Quatre comentaris que complementen els magnífics dibuixos de les nostres cases de pescadors, algunes poques d’elles conservades fins els nostres dies i que ens rememoren els quefers d’aquesta gent de mar tan ben descrita per Gaziel’:

“De la més pobra i ensems més alegre d’aquelles gents, que eren els pescadors, avui en queda a penes rastre. D’aquells pescadors que eren tan essencials a la mar com els peixos, i s’hi assemblaven com germans, havent-hi tants de sardinalers, palan-grers i homes de volantí o fitora, iguals que serrans o jurioles, congres i escòrpores, que portaven també motius trets de la mar i feien idèntica ferum d’es-cata. Eren, em penso, la gent més antiga, la gent immemorial d’aquesta costa tan vella”.

SÍLVIA ALEMANY
Museu d’Història

5. AMSFG, Fons d’Estadística.
6. SALA, Blanca. *Els perols de Sant Feliu de Guíxols*. Ports de la Generalitat de Catalunya, treball inèdit, 2000.
7. GAZIEL. *Sant Feliu de la Costa Brava*. Ed. Aedos, 1963, p. 352.

Fotògrafs guixolencs. Ricard Mur i Dargallo. El paisatge guixolenc del primer terç del segle XX

AGUSTÍ ROLDÓS I SOLER

Si Jaume Bertran simbolitza com cap altre el món fotogràfic guixolenc de final del segle XIX, Ricard Mur serà la figura cabdal durant el primer terç del segle XX. La producció d'aquest aragonès guixolenc d'adopció, gràcies a la qual avui podem disposar d'un arxiu gràfic de gran importància històrica i social, abraça totes les branques de l'art fotogràfic: el retrat, la reproducció, la fotografia paisatgística, el reportatge, l'edició de targetes postals, etc.

Ricard Mur i Dargallo va néixer a Gallur (Saragossa) el 18 d'abril de 1875 i va arribar a Sant Feliu l'any 1906, quan tenia 31 anys¹. En fer-ho, s'instal·là en un pis del carrer de la Creu, núm. 37, el qual feia servir alhora d'estudi i d'habitatge. A la seva arribada, la nostra ciutat comptava amb dues galeries fotogràfiques: la de Martí Vilallonga, al carrer del Mall, i la de Jesús Mauri, al carrer Hospital. El 5 d'abril de 1909

es casà amb la mestra d'escola Cecília Cateura i Caseras, nascuda a Sant Feliu el 1887², i, plegats, amb la sogra i una cunyada, visqueren des de llavors a la rambla Vidal, núm. 32. El matrimoni no va tenir fills. Mur va morir a Sant Feliu el 17 de maig de 1939 a l'edat de 65 anys³.

La primera notícia de l'activitat professional de Mur la trobem en el setmanari guixolenc *Llevar*⁴, on diu: "Dijous a la tarda s'inicià un començament d'incen-

Un bonic detall de la platja al començament dels anys vint del segle passat. AMSFG.

1. Padrons del 1924, 1930 i 1936. AMSFG.
2. Id. Llibres parroquials de casaments, 1909.
3. Id. Llibres parroquials de defuncions, 1929-1939.
4. Id. 5.10.1907.

A l'esquerra d'aquestes línies, el casino dels Nois i la rambla de Pi i Margall fotografiats al final dels anys vint. Col·lecció Agustí Roldós.

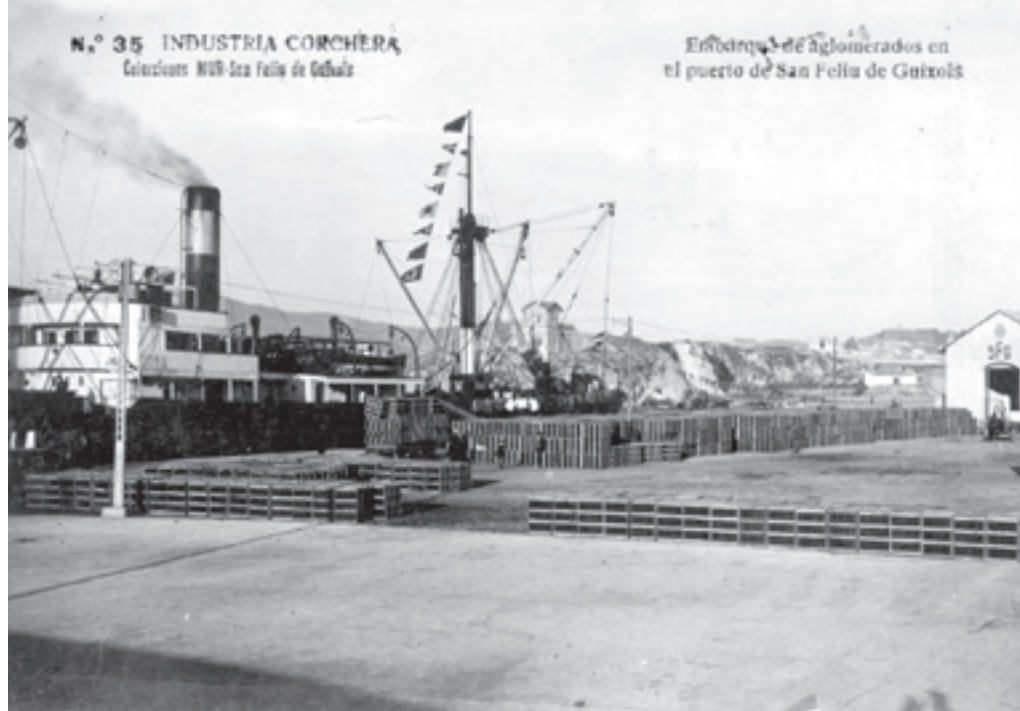
A baix, façana principal del Monumental Hotel a S'Agaró, construït per Antoni Montseny l'any 1932. Col·lecció "En Manel de l'Evara".

di en el taller fotogràfic d'en Francesc Mur, situat al carrer de la Creu. Degut als promptes auxilis que van prestar els veïns, fou apagat tot seguit. Les pèrdues es consideren de poca importància".

La referència a Francesc Mur, en lloc de Ricard, és un error del periodista en transcriure la notícia, ja que, com he dit abans, Ricard Mur, en arribar a Sant Feliu, tenia la galeria al seu domicili situat al carrer de la Creu, núm. 37. L'absència de qualsevol altra referència sobre Francesc Mur i el fet que l'arribada de Ricard es produís un any abans reforcen aquesta hipòtesi. Precisament, i sens dubte a causa de l'incendi ocorregut al seu estudi del carrer de la Creu, amb data 1 d'octubre del 1907 presentava a l'Ajuntament una instància en la qual demanava

permís per a construir una nova galeria fotogràfica, de fusta, en aquest cas al terrat de l'edifici situat al carrer Major, núm. 36, que feia cantonada amb el carrer de la Creu, propietat de Josep Pla i Bassart. El corresponent permís li fou concedit amb data 7 d'octubre. El 5 d'abril de 1910 presentava una nova instància sol·licitant permís "para colocar unos escaparates fijos... con destino a exposición de fotografías". D'aquesta manera, mentre les feines de retrat i revelat les feia al terrat, aprofità l'espaiós vestíbul d'aquella casa per a exposar-hi una gran varietat de retrats i de vistes de la ciutat com a reclam publicitari. Finalment, el 17 de febrer de 1912 adreçava una altra instància a l'Ajuntament: "Expone que conveniéndole construir un cuarto sobre el terrado

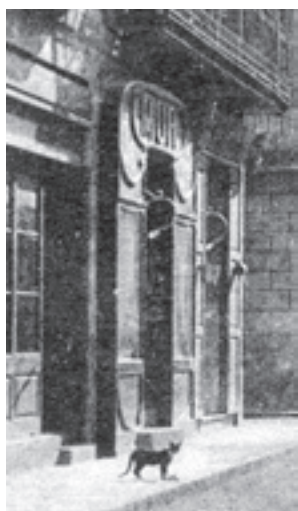

A dalt, tràfec de suro al port guixolenc al final dels anys vint. Col·lecció Agustí Roldós.

A la dreta d'aquestes línies, manifestació republicana per la rambla de Pi i Margall l'any 1907, amb motiu de l'acte del descobriment de la placa (es tracta de la primera fotografia coneguda de Ricard Mur). AMSFG.

A baix, entrada a la galeria que Ricard Mur tenia al carrer Major.

A l'altra pàgina, els primers xalets construïts per Pere Rius a la muntanya de Sant Elm. AMSFG.

de la mencionada casa con dos fachadas exteriores, según croquis que acompaña, para agregarlo al taller fotográfico ya instalado sobre el mismo". El corresponent permís li fou concedit el 5 de març. D'aquesta nova galeria, feta d'obra i en perfectes condicions per a treballar-hi, Mur ja no se'n mouria fins a la seva mort l'any 1939. En aquesta data, el local seria comprat pel fotògraf guixolenc Joan Sabater pel preu de 4.000 pessetes. Quan aquest es traslladà al carrer de Girona, núm. 1, un parell d'anys més tard, es va endur els negatius d'en Mur, la qual cosa va permetre recuperar-los l'any 1986, quan Carles Torrent es va fer càrrec d'aquest establiment.

Mur tenia també obertes dues sucursals, una al carrer Còrsega de Palamós i una altra a Palafrugell, les quals solien estar obertes un sol dia a la setmana, que coincidía amb el dia de mercat, i eren ateses pel mateix fotògraf. Pel que sembla, les activitats de Mur a Palamós es van iniciar l'any 1911, segons un anunci

aparegut al setmanari *L'Estudiant* el 24 de juny, tot i que, inicialment, el producte s'oferia a través d'un representant. Les anades a Palamós -solia desplaçar-s'hi els diumenges amb una moto BSA- van durar fins l'any 1925, com a mínim⁵. Pel que fa a la sucursal de Palafrugell, la seva durada fou menor, puix que sabem que l'any 1919 estava ja tancada.

La primera dada gràfica coneguda es produeix l'any 1907, quan Mur fotografià una manifestació republicana a la rambla de Pi i Margall, i també l'acte posterior del descobriment de la placa amb el nom del carrer de Pere Caymó (actual carrer de Sant Domènec), al costat del Centre Nacionalista Republicà, que feia xamfrà amb el passeig del Mar. La següent ens la porta la revista madrilenya *Nuevo Mundo*, el mes d'agost de 1910, mostrant-nos la representació de l'òpera *Marina* a la platja. L'any següent, la revista barcelonina *La Hormiga de Oro* va publicar-li una fotografia d'un grup de nenes de la Catequística de Santa Agnès⁶.

De la mateixa manera que la resta de fotògrafs professionals d'aquella època, Mur feia majoritàriament retrats d'estudi i executava reproduccions, de casaments i comunions, a les tres galeries esmentades. En un anunci publicat l'any 1919⁷, llegim: "*De retratos antiguos, por borrosos o perdidos que estén, se hacen perfectísimos trabajos en ampliaciones, cambiando peinados, vestidos o lo que convenga*". Malgrat que l'obra retratista de Mur no supera la de can Manetes, quantitativament parlant, la vàlua és molt semblant en ambdues galeries. La majoria dels retrats fets per aquest fotògraf estan escampats per un gran nombre de llars de la nostra ciutat, sense que, fins avui, se n'hagi fet un estudi acurat.

Pel que fa a l'edició de targetes postals, aleshores una gran font d'ingressos per als editors i fotògrafs professionals, Mur s'hi va iniciar molt tímidament en un primer moment, editant tan sols fotografies de fets puntuals, com la representació de l'òpera *Marina*, l'aterratge del biplà de Demazel, el naufragi del vapor *Trentino*, la festa de Sant Antoni (els tres tombs), un concurs de portadors de somals al moll o l'embarrancada de la balena Rorcual-Boops a Sant Pol (segons la premsa de l'època, d'aquesta última en va vendre set o vuit-centes en un sol dia, al preu d'un ral cadascuna), entre d'altres, totes elles fetes entre els anys 1910 i 1915, sense numerar i algunes sense fer-hi constar el nom del fotògraf. Amb referència al món de la postal, cal recordar que, entre els anys 1905 i 1925, Sant Feliu comptava amb un

5. MASSANAS, Emili. *Ricard Mur, fotògraf a Sant Feliu*. Sant Feliu de Guixols: Col·lecció Estudis Guixolencs, núm. 3, 1988. ADROHER, Carme. *Mur i Dargallo, Ricard*. Palamós.
6. MASSANAS, E. Op. cit., p. 8.
7. *L'Avi Murié*, 1.08.1919. AMSFG.

editor, l'estanquer Artur Vicens, en contacte amb els millors fotògrafs paisatgistes catalans del moment, com Toldrà, Roisin i Thomas, la qual cosa li permetia gaudir d'un monopoli quasi absolut a la nostra ciutat. Aquest fet explicaria la recança de Mur d'entrar en aquest negoci. Hauríem d'esperar al començament dels anys vint, quan Vicens va iniciar una davallada en aquest aspecte, que Mur va decidir embrancar-se, ara resoludament, en l'edició de targetes postals. D'aquesta manera, el mes d'agost de 1924 va publicar un anunci a la premsa guixolenc⁸ que deia: *"Las Colecciones Mur son las únicas postales de vistas editadas en la fotografía al bromuro, vistas de San Feliu, Baños de San Feliu, Costa Brava, en todas partes 15 cts una. El mismo precio que pagaréis por una mala fototipia o un mal grabado. Exigid que la postal diga Colecciones MUR"*.

Les col·leccions de targetes postals de Ricard Mur representen un veritable maldecap per als col·leccionistes, ja que la numeració, que arriba fins al núm. 505⁹, a vegades està repetida en diferents edicions i, per fer-ho encara més confús, hi ha diferents imatges amb el mateix número. Les més antigues porten el text imprès, mentre que les últimes les va editar amb el text manuscrit sobre el negatiu, però també en aquest aspecte existeixen excepcions. Malgrat les dificultats apuntades, estic preparant un catàleg de les diferents sèries que properament sortirà a la llum. Sembla ser que les sèries editades

de Sant Feliu foren deu en total: 1 - Costa Brava, 2 - St. (o S.) Feliu de Guíxols, 3 - Baños S. (o St.) Elm (o Telm), 4 - S'AGARÓ, 5 - San Feliu de Guíxols, 6 - Voltants de S'Agaró, 7 - Industria Corcho taponera, 8 - Baños (o Montaña) ST. TELM (o ELM), 9 - St. ELM i 10 - Vistes estereoscòpiques. Totes numerades, excepte la núm. 8¹⁰. En totes les sèries utilitzà la tècnica del bromur de plata.

El mes de maig de 1933 va posar a la venda una edició de targetes postals estereoscòpiques de Sant Feliu, S'Agaró i Tossa, de format 6x13 cm -que corresponen a la sèrie núm. 10 esmentada-, al mateix temps que proporcionava el visor adient amb el seu logotip imprès, fet de fusta, amb dos orificis vidrats i un suport per a la fotografia. El número de fotografies d'aquesta sèrie arriba -com a mínim- fins al núm. 40.

Mur va fotografiar tot el litoral des de Tossa fins a Palafrugell, però, en canvi, no ha deixat pràcticament cap imatge de l'interior. Va captar imatges de molts racons de la nostra ciutat i rodalies, amb especial menció pels reportatges del carrilet, el tràfec del port, els banys Sant Elm i la nova urbanització de S'Agaró. També va retratar fets puntuals, com una manifestació republicana l'any 1907 -abans esmentada-, la visita a Sant Feliu de 5 submarins de l'armada espanyola el 22 de setembre de 1923, una festa sardanista al passeig amb el compositor Eduard Toldrà el 28 d'agost de 1927, la festa per

L'aparador del comerç de Joan Pagès, més conegut com can Plàcido, al carrer Joan Maragall. AMSFG.

A baix, porta d'entrada de la farmàcia Rodas al carrer Maragall, als anys vint. Col·lecció família Rodas.

Acte del descobriment de la placa amb el nom del carrer de Pere Caimó (avui carrer de Sant Domènec) l'any 1907. AMSFG.

A sota, retrat d'una comparsa de carnaval pels volts de 1929. Col·lecció Fina Giner.

a la restauració de l'ermita de Sant Elm el 25 de juliol de 1929, la festa de Santa Llúcia de 1930, una exhibició de billar d'Eudald Rovira al casino dels Nois, processons religioses, escenes de pescadors a la platja, diverses competicions esportives, etc., la majoria de les quals edità com targetes postals. L'única mancança la trobem en els temes quotidians, segurament per l'escàs ressò popular que aixecaven. Algunes de les seves millors imatges foren reproduïdes en els setmanaris guixolencs *L'Avi Muné* i *La Costa Brava*, en els extraordinaris de la Festa Major dels anys vint i trenta. Els anys 1925 i 1926 va il·lustrar el capítols dedicats a Sant Feliu de l'*Àlbum-Guia de la Costa Brava*, editat per l'Ateneu Empordanès de Barcelona, i de l'*Àlbum oficial de Gerona y su província*, editat per Edicions Catalonia de Barcelona, respectivament.

Ricard Mur fou amic íntim del conegut fotògraf Valentí Fargnoli. Aquest fet explica que Sant Feliu sigui una de les raríssimes poblacions que Fargnoli mai no retratés -si exceptuem unes fotografies fetes abans de l'arribada de Mur, l'any 1905, editades per H. Barroso dins la col·lecció Gesòria-.

Mur és també l'autor d'una col·lecció de fotografies dedicades al món del suro, on reflecteix tot el procés d'aquesta activitat industrial, des de la pela de les alzines, i la fabricació de taps, flocs, paper..., fins

al transport per mar. En total són 39 fotografies en suport de paper en format 9 x 14 cm damunt d'una làmina de suro en format de 13 x 20 cm. "Les làmines havien format part d'un àlbum, editat per Ricard Mur, que va passar a mans de la família de la seva esposa, Cecília Cateura, la qual en va fer donació al Museu d'Història de la ciutat l'any 1966. Les làmines es van extreure i van ser exposades a la sala del suro. L'any 1985, per raons de conservació, es van retirar de la sala i van ser transferides a l'Arxiu Municipal. L'any 1990 es va restaurar el suport secundari del suro"¹¹. Un altre Àlbum, idèntic a l'esmentat, resta en poder de la família Cateura. L'arxiver de Sant Feliu, Àngel Jiménez, m'ha assegurat que, una bona colla d'anys enrera, va tenir a les mans un d'aquests àlbums quan anava a tafanejar al mercat de Sant Antoni, però editat només amb suport de paper fotogràfic. El desorbitat preu que li van demanar va impossibilitar-ne la compra. Segurament Mur va editar dues versions de l'àlbum, un en paper fotogràfic i un altre en paper de suro. Però les tirades degueren ser molt limitades, ja que, excepte els àlbums comentats, no tinc constància de l'existència d'altres exemplars. Les fotografies esmentades foren també editades en format de targeta postal.

Després de la Guerra Civil, el fotògraf Joan Sabater -qui, com he dit abans, comprà la galeria i els negatius de Mur- edità moltes targetes postals d'aquest fotògraf -respectant el text de les originals-, fàcilment identificables per la tècnica d'impressió (ja no són de bromur de plata) i pel paper de suport, la qual cosa els col·leccionistes han de tenir molt en compte, ja que moltes vegades els venedors les barregen amb les originals sense tenir en compte el diferent valor de les unes i les altres.

AGUSTÍ ROLDÓS I SOLER

Investigador

8. Id. Id., 1.08.1924. Sembla que les primeres postals amb vistes de Sant Feliu foren editades l'any 1920. Alguna d'elles porta aquesta data al dors.

9. La sèrie numerada del 501 al 505 va ser editada en els últims anys, i coincideix amb fotografies editades amb anterioritat. La numeració de les sèries normals arriba a prop del número 200.

10. No he inclòs les soltes de reportatges, esdeveniments o fets casuais. A les sèries esmentades cal afegir-hi les de Palamós i Tossa de Mar. La gran majoria de sèries foren fetes entre 1920 i 1925.

11. JIMÉNEZ, A.; SUQUET, M.A. *Observant el temps*. Sant Feliu de Guíxols: Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols/Diputació de Girona, 2002, pàg. 177.

Fites Ardenyenques

JAUME BOSCH

De sempre, les treballades mosses que s'observen en la pedra mil·liar del rocam toponímicament anomenat roca dels Pois -la que trobem als environs del puig Sa Guaita- han fet especular la gent sobre la seva pertinença al caduc termenal soliüenc.

Imatge de la fita termenera trobada al coll de la Creu d'en Barraquer la tardor de 2001. Foto: Jaume Bosch/Felip Calvet.

A baix, la fita trièdrica número 13 a) fotografiada el desembre de 2004. Foto: Jaume Bosch/Felip Calvet.

Aquest hipotètic supòsit prengué un poc de versemblança pel fet que a la tardor de l'any 2001, tafanejant per aquells indrets a la recerca de quelcom significatiu relatiu a caduques activitats feineres que tenien per marc els rodals del coll de la Creu d'en Barraquer, ensopegàrem -més ben dit, retrobàrem- una fita termenera que dormia en l'oblit de la memòria col·lectiva. Es tracta d'una pedra de terme de granit roig i bisellat, en la qual, siglada per l'anvers, hi resta esculpida una enigmàtica S (¿Solius?), i en el revers, l'àrabica xifra 38. L'atapeïda frondositat boscana que aleshores emmarcava la fita i el seu entorn va afavorir durant anys que quedés relegada a l'oblit; troballa aleshores clarament reflectida fotogràficament, evidència verament la data d'aital "redescobriment". Tot just encetat l'any 2003, un foc boscà va passar la pinta pel bell mig d'aquestes contrades, malaurlança que comportà les nefastes conseqüències de tot ordre que se'n deriven, d'aitals incidents. Aquests successos, en contrapartida, però, aplanen el redescobriment de caduques empremtes de tota mena de servituds -oblidades per l'embrollada descurança que pateix la serralada-. Es tracta d'empremtes que tant poden ser geològiques com d'activitats feineres ara en desús, les que en temps reculats esdevingueren essencials per a la subsistència vilatana. Fou així com poguérem seguir les mosses dibuixades en rocams d'oblidats camins carreters i recargolats viaranys de bast, i també cercar els murs de paret seca que bastien horts i conreus de les masies de les contrades. "Trapacejant" d'ací d'allà, ensopegàrem amb un túmul de rocam, del qual intuïrem la possibilitat que en l'avior fóra emprat d'habítacle: estesa en el sòl, una pedra solta amb

tota l'aparença geològica d'ésser un menhir caigut. Però el que veritablement ens va sorprendre i fins i tot ens va fer desconfiar -o dubtar- dels inicials supòsits termeners va ser "redescobrir" un veritable calc termener de l'esmentada fita, amb la sigla S i el número 38, atès que, aquesta, a més de la S, resta esgrafiada amb el nombre cardinal 43. Hipotèticament, hom pressuposa que l'indret on ara resta plantada no és el seu emplaçament originari, atès que el discordant seguiment numèric així ho fa suposar.

Remembrant tracamanyes acomplertes antany per aquests indrets, cal assenyalar que, a primers de l'any 78 del proppassat segle, i aprofitant l'enrenou que generava el soterrament de l'escomesa d'aigua per a assortir la naixent urbanització que es bastia en el termenal cristinenc del paratge de Canyet, un tal Josep M. Feliu començà a cobdiciar-los amb el propòsit de construir una urbanització (paratge de Sant Benet del Bosc). Sortosament, l'abril del mateix any li fou denegada la pertinent autorització, atès que l'espai referenciat gaudia i gaudeix de protecció mediambiental, ja que esdevé qualificat de paratge rústic d'interès local i catalogat com sòl no urbanitzable; actualment, per afegiment, ha estat inclòs en el P.E.I.N.

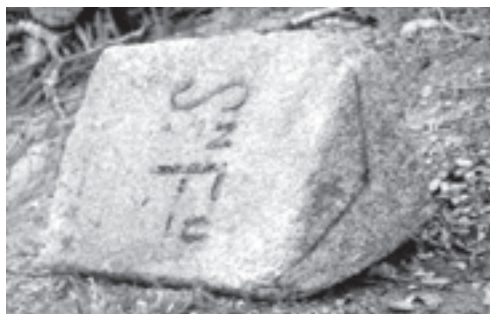
Tot i haver trascorregut vint-i-set anys, hi persisteixen un munt de fites de pedra de Girona, òbviament parcel·leres, i tot un seguit d'arrossinades i malmeses escomeses d'aigua que, sens dubte, poc hi escauen i menys diuen a favor de l'esmentat Josep M. i dels que tenim el deure moral i físic d'endreçar l'indret. El que ni els uns ni els altres podrem restituir és la roca dels Trialls, cimera del puig Ballaron, dissortadament esmicolada.

Referenciem aquests fets atès que fan pressuposar que durant aital enrenou, les esmentades fites de referència foren canviades "negligentment" d'emplaçament per mor d'afavorir els esmentats projectes urbanístics.

També cal referenciar el fet que, des de primers de desembre del passat 2004, la trièdrica fita núm. 13 a), "definitoria del termenal cristinenc-ganxó", ubicada al coll de la Creu d'en Barraquer, resta malmesa, esbalçada i lluny del seu emplaçament originari, fet que n'afavoreix una possible sostracció.

JAUME BOSCH

Ardenya, Patrimoni i Natura

Sigueu protagonistes de la propera exposició!

Mestres i tècnics estem treballant per poder oferir una visió de Sant Feliu i de la vall d'Aro als anys quaranta i cinquanta del passat segle XX, tema de l'actual Taller d'Història i sobre el qual programarem diverses activitats. Amb el títol **"Memòria de la postguerra (1939-1960)"** preparem un dossier i una exposició que a partir de la propera primavera volen donar a conèixer la vida quotidiana d'aquells anys -i que ens oferiran l'oportunitat de recollir nous materials i vivències-. Des d'aquesta secció volem fer una crida als nostres lectors per si ells mateixos o altres persones que coneixen poden deixar imatges, peces o documents d'aquell període.

La mostra s'estructura en diferents apartats:

1. La població. L'alimentació i la sanitat. L'exili i la immigració/ emigració. (Les penúries, carnets de racionament, l'Auxilio Social, el farro, el pa negre, les malalties derivades de la desnutrició, etc.).

2. La ciutat. L'urbanisme. Les obres del Passeig. Els habitatges i els espais de la casa. (Rentar als safareigs públics, cuinar amb carbó, les neveres de gel, els brasers i els *burros*, etc.).

3. El treball. A pagès i al bosc. La pesca. Les fàbriques. L'incipient turisme.

4. Els transports. Autobusos i recaders. El tren. Vaixells al port. Els burots.

5. L'escola i la infància. Llibres i llibretes, enciclopèdies. Treballs escolars, la cal·ligrafia. Els jocs i les joguines.

6. Teatre i cinema. Agrupacions teatrals. Sessions de cine i NO-DO.

7. Art i literatura.

8. La religió (les misses, les processons, les mantellines...). L'educació de la dona.

9. El control de la població. Targetes de desplaçament, els informes de Falange.

10. Nova organització politicoadministrativa.

Esperem la vostra col·laboració!

Museu d'Història > tel. 972 82 15 75
Arxiu Municipal > tel. 972 32 95 23

Ajuntament de
Sant Feliu de Guíxols

V Jornades sobre el franquisme: L'Església i la repressió franquista

ÀNGEL JIMÉNEZ

EL GRUP DE RECERCA DE L'ÈPOCA FRANQUISTA de Sant Feliu de Guíxols ha tingut l'oportunitat de difondre, una vegada més, una part del treball de recerca que porta a terme. Aquestes jornades celebrades els dies 29 i 30 de gener s'han dedicat a fer una aproximació sobre l'Església i la repressió franquista.

El dissabte 29 de gener, a la sala de l'Arxiu i de la Biblioteca Pública Octavi Viader i Margarit, va tenir-hi lloc l'acte inicial de les V Jornades sobre el Franquisme, amb la presentació del núm. 5 del *Trentanou*, a càrrec d'Esther Plaza, membre del GREF.

• HILARI RAGUER

Tot seguit, l'historiador Hilari Raguer va parlar de l'Església i la repressió franquista, posant èmfasi en la repressió franquista de durant la Guerra Civil i en el paper que hi jugà la jerarquia espanyola. L'historiador acabà la seva conferència

inaugural amb una frase de Manuel de Irujo, dirigent del partit Nacionalista Basc i ministre del Govern de la República, que venia a resumir una mica tota la seva intervenció. El 1938, havent fracassat en la seva política de reconciliació, Irujo adreçà una carta al cardenal Vidal i Barraquer que acabava així:

"Tenga presente que en las dos zonas se han hecho mártires. Que la sangre de los mártires, en religión como en política, es siempre fecunda. Que la Iglesia, fuere por lo que fuere, figurará como mártir en la zona republicana y formando en el piquete de ejecución en la zona franquista".

Hilari Raguer (Madrid, 1928) és monjo de Montserrat, biblista i historiador. Es llicencià en Dret a la Universitat de Barcelona el 1950 i formà part del grup clandestí Torras i Bages, on coincidí amb Jordi Pujol i Joan Raventós. Arran de la vaga de tramvies del 1951, fou detingut i empresonat a Montjuïc.

L'any 1954 ingressà a Montserrat.

Deixant de banda la tasques de divulgació bíblica i litúrgica, com a historiador s'ha especialitzat en els anys de la Segona República i la Guerra Civil, i s'ha dedicat a subratllar el pes dels catòlics catalans nacionalistes i democràtics.

Sobre aquests temes cal esmentar els seus llibres *Unió Democràtica de Catalunya i els seu temps (1931-1939)*; *La espada y la cruz: la Iglesia 1936-1939*; *Divendres de Passió. Vida i mort de Manuel Carrasco i Formiguera*; *Salvador Rial, vicari del cardenal de la pau*; *El general Batet: Franco contra Batet, crónica de una venganza (2001)*; *El quadern de Montjuïc: records de la vaga de tramvies, (2001)*; i *La pólvora y el incienso: la Iglesia y la Guerra Civil española (1936-1939)*.

Un documental, *Un Viernes Santo*, va servir per a passar de la conferència inicial a la presentació del llibre. Un documental de començament dels anys seixanta que mostrava ben clarament el pes de l'Església sobre la moral i els costums de la gent.

A la dreta, el pare Hilari Raguer en un moment de la seva intervenció. Foto: Miquel Ruiz.

A l'altra pàgina, l'historiador Hilari Raguer i Esther Plaza en la conferència inaugural de les Jornades. Foto: Miquel Ruiz.

REPRESSIÓ
FRANQUISTA

• SALOMÓ MARQUÈS

El professor de la Universitat de Girona Salomó Marquès, que sovint comparteix amb nosaltres trobades d'aquesta mena, va fer la presentació del llibre de Josep Massot *Església i la societat catalana a la Catalunya contemporània*.

Des de la seva òptica i experiència personal, ens en va exposar la seva lectura, després de recordar que, precisament, el dia 3 de febrer de 1939, entren a Sant Feliu les tropes franquistes. Lloà la tasca del grup d'historiadors joves del GREF i ressegüí, molt breument, els cinc llibres -o parts- que constitueixen la llarga i complexa història de l'Església catalana dels segles XIX i XX, directament relacionada amb la història de Catalunya i de la seva gent. Un llibre rigorós, -matisat i, alhora, ben explicat- sobre un tema molt interessant, però malauradament encara molt desconegut. Un llibre escrit per un expert, per un estudiós amb una llarga trajectòria de recerques i de publicacions sobre l'Església, sobre Mallorca, sobre la llengua, la literatura i la cultura catalana. Només cal donar una ullada a la seva llarga bibliografia.

A partir, doncs, de les seves vivències a l'escoltisme i al seminari gironí, Marquès ens explicà la lectura que ell n'havia fet -del llibre d'en Massot- i invità tots els oients a llegir-lo atentament. En subratllà l'aportació excel·lent -i fonamental- en la necessària reinterpretació de la història, el valor de les notes a peu de pàgina i l'interès que podia tenir per a la generació dels néts dels que protagonitzaren aquella història. Marquès, com a professor universitari, ha constatat l'interès que els joves comencen a tenir per la recerca de la Guerra Civil i la immediata postguerra.

En Mon, com familiarment el coneixem, ha estat catedràtic d'Història de l'Educació a la UAB i, actualment, a Girona. S'ha especialitzat en temes d'educació catalana contemporània i les seves publicacions són sobre l'escola a Catalunya durant el franquisme, l'exili dels mestres catalans i la depuració del magisteri català.

En l'actualitat està investigant i seguint la biografia dels mestres republicans exiliats a Mèxic i de les escoles que hi van crear. Fins l'any passat va ser director del Departament de Pedagogia.

I, des del punt de vista civil, ha estat fundador de Justícia i Pau de Girona.

• JOSEP MASSOT

Nascut a Palma l'any 1941, es llicencià en Filologia Romànica a la Universitat de Barcelona el 1963. Ingressà a l'orde benedictí, a l'Abadia de Montserrat, el 1962, i després fou ordenat prevere el 1972.

Entre el 1970 i el 1973 és professor de Literatura de la Universitat de Barcelona. Des de 1973 es posa al capdavant del Secretariat de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC), i de 1985 a 1991 presideix la Secció de Llengua i Literatura de la Societat Catalana d'Estudis Històrics i la Societat Catalana de Llengua i Literatura.

L'any 1970 es fa càrrec de les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, que encara dirigeix, com també de les revistes *Studia Monastica* i *Randa*, d'història i cultura de les Illes. I de 1977 a 1979 dirigeix la publicació del *Diccionari de literatura catalana* (1979).

En un principi es va dedicar, fonamentalment, a l'es-

L'Esther Plaza, membre del GREF, presenta Salomó Marquès i l'autor del llibre, Josep Massot. Foto: Esther Llorca.

“La Iglesia, fuere por lo que fuere, figurará como mártir en la zona republicana y formando en el piquete de ejecución en la zona franquista”

tudi de la literatura catalana popular i medieval, però des dels anys setanta ha dedicat les seves investigacions a la història contemporània dels Països Catalans.

Pel que fa a Sant Feliu de Guíxols, s'ha interessat per la història del monestir, per l'abat Panyelles i per l'obra de Rafael Patxot i Jubert; entusiasme que comparteix profundament amb la guixolenc Rosa Massegosa. El pare Massot ha reconegut que des de llavors -del seu primer treball sobre Panyelles i Escardó-, ha mantingut una especial atenció per tot allò que té relació amb la nostra ciutat i la seva història. Per la nostra banda, sempre hem valorat aquella primera aportació a la història del Monestir: *Els abats de Sant Feliu de Guíxols (segles XVII-XIX)*, Subsidia Monastica, 1971.

A més, el membres del GREF han considerat importants els dos darrers llibres de Massot: *Església i societat a la Catalunya contemporània* i *Sobre Georges Bernanos i altres temes polèmics*.

Algunes de les seves obres: *Aproximació a la història religiosa de la Catalunya contemporània* (1973); *L'Església catalana al segle XX* (1975); *La guerra civil a Mallorca* (1976); *Església i societat a la Mallorca del segle XX* (1977); *Cultura i vida a Mallorca entre la guerra i la postguerra (1930-1950)* (1978); *L'Església catalana entre la guerra i la postguerra* (1978), *La guerra civil a Montserrat* (1984); *Desembarcament de Bayo a Mallorca* (1987); *Georges Bernanos i la guerra civil* (1989); *Els escriptors i la guerra civil a les illes Balears* (1990); *Els intel·lectuals mallorquins davant el franquisme* (1992); *El primer franquisme a Mallorca: guerra, repressió, exili i repressió cultural* (1996); *Mallorca durant la guerra civil (1936-39)* (1996); *Guerra civil i repressió a Mallorca* (1997); *Els bombardeigs de Mallorca durant la guerra civil (1936-39)* (1998), etc.

Ha publicat articles a *Estudis Romànics*, *Els Marges*, *Qüestions de Vida Cristiana*, *Randa* i *Revista de Catalunya* i ha col·laborat en les miscel·lànies dedicades a Pere Bohigas (1981) i Josep Benet (1991).

Ha recollit els treballs de Baltasar Samper sobre l'obra del cançoner popular de Catalunya i la cançó popular de Mallorca.

El 1996 li fou lliurada la Creu de Sant Jordi per la seva tasca d'investigació i promoció cultural, i el 1997, el Premi Nacional de Cultura Popular de Catalunya.

La presentació del llibre es va cloure amb unes paraules del pare Massot, que va fer un breu recorregut pels camins que el van portar a publicar el llibre que, d'alguna manera, completava recerques anteriors sobre la histò-

ria de l'Església a casa nostra, concretament a partir de 1973, quan publicà *L'Aproximació a la història religiosa de la Catalunya contemporània*. Altres treballs, diverses conferències donades amb voluntat pedagògica, els curssets, etc. han estat els altres elements que són recollits al llibre. Va reconèixer que gaudia del privilegi d'accedir a fonts primàries difícils de trobar -per exemple, l'arxiu de Vidal i Barraquer i el del Dr. Carreras-, i va admetre la passió que sent per la història de l'Església durant els períodes de la Guerra Civil i el franquisme. Un interès que va heretar ja dels seus pares.

• LES PEL·LÍCULES

El dissabte, a les 10 de la nit, a la casa Irla (cal Trafí) es projectà la pel·lícula *Calle Mayor* (1956), de J. Antonio Bardem. La presentació anà a càrrec de Josep Solà, membre del GREF.

El diumenge, a les 6 de la tarda, a cal Trafí, es projectà la pel·lícula *Gilda* (1947), de Charles Vidor. La presentació va anar a càrrec d'en Quim Díaz, membre del GREF.

• VISITA GUIADA

El diumenge, a les 10 del matí es va fer una **visita guiada** pels escenaris de la repressió republicana (Casa de la Marquesa, del carrer Goula, presó republicana) i de la franquista (edifici del Monestir).

Una quarantena de persones seguien amb expectació la ruta dels qui, fa anys, patiren les conseqüències de la violència, causada per l'aixecament militar del juliol de 1936.

Davant de la casa de la Marquesa del carrer Goula, durant la visita guiada. Foto: Sílvia Alemany.

A part de gratificació cultural, n'hi hagué una altra de més material: una bona tassa de xocolata desfeta amb melindros!

ÀNGEL JIMÉNEZ

Membre del GREF

Excavació arqueològica a la plaça del Mercat, 18-20

NATÀLIA COLOMEDA FOLGADO

Aquesta excavació arqueològica, en estar emplaçada al centre de la ciutat, ha suscitat molta curiositat entre els ciutadans de Sant Feliu. Per conèixer com, quan, per què i quin és el futur que li espera a aquest solar situat entre la plaça del Mercat i l'avda. Juli Garreta, escrivim aquest article i avancem els resultats preliminars de l'excavació.

Un bol decorat trobat durant l'excavació.

L'any 2000 s'aprovà el Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Elements d'Interès Artístic i Històric de Sant Feliu de Guíxols. Amb aquest document, es protegeixen un seguit de zones d'expectativa arqueològica. La normativa d'aquest pla preveu la notificació al Servei d'Arqueologia del Departament de Cultura de la Generalitat per tal que, si s'escau, es faci un seguiment arqueològic en qualsevol moviment de terres que afecti aquests espais. El solar on hi ha el jaciment es troba situat dins la zona anomenada nucli antic, que comprèn tot el centre històric de Sant Feliu, concretament tota la zona compresa dins de la muralla medieval de la vila.

Abans de construir l'edifici de pisos amb locals comercials a la planta baixa que es projectava, es va fer un seguiment arqueològic de moviment de terres durant els mesos de juliol i agost de 2004. Varen sorgir troballes, es va excavar el més afectat per l'obra i després es va pactar amb l'arquitecte perquè canviés una mica el projecte constructiu a fi de conservar algunes restes. A més, hi ha la possibilitat que mitja planta del local comercial que es construirà tingui

un terra de vidre, la qual cosa permetrà als ciutadans veure el seu patrimoni i gaudir-ne. Així mateix, s'estudiaran tots els materials extrets de l'excavació per intentar conèixer millor aspectes històrics i arqueològics de la ciutat. Naturalment, per últim s'intentaran difondre els resultats que puguem obtenir, ja que la investigació no té sentit si després la societat no se n'assabenta i no en treu un profit.

Les excavacions arqueològiques a Sant Feliu han tingut moltes vegades un camí una mica enrevessat. De vegades no hem tingut eines per protegir el patrimoni, d'altres vegades aquestes eines no s'han aplicat correctament i en altres ocasions s'ha destruït patrimoni sense que ens n'adonéssim. Ja que el patrimoni és de tots, val la pena que no deixem continuar més aquesta situació. En aquest sentit, pensem que aquesta excavació és un primer pas cap a una bona gestió del patrimoni. Sembla que hem obert una via d'actuació que no hem de deixar perdre.

• RESULTATS PRELIMINARS DE L'EXCAVACIÓ

L'excavació d'aquest solar ha posat al descobert una quantitat notable d'estructures repartides per tot el jaciment. S'han pogut localitzar un total de 34 murs, 7 dipòsits o pous i 16 paviments, a banda de totes les restes recollides durant l'excavació (ceràmica, objectes de bronze i ferro, fragments d'objectes de vidre, etc.). Les cronologies de totes les estructures oscil·len entre l'època medieval i la contemporània. Al sector més proper a l'avinguda Juli Garreta, on s'ha pogut rebaixar més, ha aparegut un tram de la muralla medieval de Sant Feliu, ja esmentada documentalment el 1231, amb un mur paral·lel de característiques i cronologia similar, que ens porta a pensar que es tracta d'estructures relacionades dins el sistema defensiu de la vila. Així mateix, han aparegut altres murs de cronologia similar, que marquen la fase més antiga del que s'ha excavat.

Vista aèria de part de l'excavació un cop finalitzada.

A partir d'aquest moment es van succeint estructures de nova construcció o s'aprofiten murs anteriors com a fonament, que donen com a resultat l'entramat estructural que podem veure a la fotografia. Val a dir que trobem estructures i nivells associats dels segles XV-XVI, seguits d'elements arquitectònics del s. XVII i finalment alguns ja d'època contemporània. Tots aquests resultats naturalment són preliminars, ja que el resultat cronològic definitiu i la seva interpretació resta pendent de l'estudi de les estructures i els materials recollits.

NATÀLIA COLOMEDA FOLGADO
Arqueòloga

Commemoració del centenari del Museu d'Història

PERE ROIG

Del 17 de novembre al 15 de gener hem pogut contemplar a les sales del Monestir l'exposició "Empremtes. Fem parlar els objectes de la comunitat", l'estructura de la qual queda ressenyada en el catàleg homònim, amb quatre apartats: "La història", "Les funcions", "Els fons", "El futur".

Des d'un xic abans de la inauguració, s'han desenvolupat diferents propostes relacionades:

- Visita guiada a l'excavació de la plaça del Mercat i a observar elements decoratius arquitectònics (balastrades), el passat 27 d'octubre. Els guies foren Natàlia Colomeda, arqueòloga

responsable de l'excavació, i Néstor Sanchiz, bon coneixedor del patrimoni local. Ens acompanyaren unes 20 persones.

- Excursió als monestirs de Sant Martí del Canigó i Sant Miquel de Cuixà, el passat 6 de novembre. El Museu, gairebé des de sempre vinculat al Monestir, va voler anar a conèixer altres monestirs; en aquest cas, dues seus emblemàtiques de la Catalunya Nord. La dura ascensió a peu a través dels castanyers tardorals no espantà la seixantena de persones que ens hi aplegàrem. Al matí caminàrem des del poble de Castell, prop de Vernet, fins al monestir de Sant Martí del Canigó, on visitàrem les diferents parts d'aquest monument; ens aturàrem a Prada de Conflent a l'hora del dinar, i acabàrem la tarda a Sant Miquel de Cuixà (ss. X-XI). Embadalits pel marc paisatgístic (dota la massa imponent del Canigó i la vall de Prada, on es troba) gaudírem de la contemplació de la cripta, església, claustre i campanar, acompanyats d'un dels monjos de Montserrat que des de 1965 tenen cura del monestir.

- Curs "Com mirar un quadre: la pintura" a càrrec de Teresa Avellí, amb la col·laboració del Museu d'Art de Girona i de la Universitat de Girona, que va tenir lloc del 23 de novembre a l'11 de desembre. El curs ha tingut per objecte facilitar a l'alumne un seguit d'eines bàsiques per a comprendre una pintura, independentment del seu estil, la temàtica o el material amb el qual hagi estat realitzada. Unes 25 persones formaren un grup entusiasta de la professionalitat i bons coneixements de la professora. En la darrera sessió, es visità el Museu d'Art de Girona.

- Treball de les escoles sobre les funcions del museu, i de la ruta per la qual passa una peça des que es recull o es dona fins a la seva exposició o emmagatzament.
- Presentació del catàleg, amb la participació de Francesc Tarrats, director general del Patrimoni Cultural, Enric Vilert, ponent de Cultura de la Diputació de Girona i Gabriel Alcalde, que ens parlà dels "museus de comunitat".

PERE ROIG

Junta Tècnica del Museu

De dalt a baix:

Presentació de l'exposició "Empremtes". Santiago Plana ens llegí unes notes del seu avi Josep Berga i Boada, l'impulsor del Museu. Foto: Premsa Ajt. SFG.

Inici del curs, amb la presència de Josep Manuel Rueda, director del Museu d'Art de Girona. Premsa Ajt. SFG.

Visita de Sant Miquel de Cuixà. Foto: Jaume Bosch.

NOTÍCIES

DEL MUSEU

Sortida formativa a Valldoreix

El passat 3 de novembre de 2004, el Museu aconseguí reunir una desena de tècnics procedents de diferents museus (Museu de la Nàutica del Masnou, Museu de la Marina de Vilassar, Museu del Port de Tarragona i el nostre centre) per visitar el nou Centre de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya. El seu director, Josep Maria Xerri, i el tècnic restaurador Pere Rovira ens mostraren les diferents sales i processos de tractament de les peces, i es parlà de les fórmules de col·laboració entre els museus i el centre.

Participació del Museu a les jornades "El turisme i el mar: el patrimoni marítim i els nous turismes"

Amb una comunicació sobre el promontori del Fortim: les possibilitats de posada en valor dels diferents elements patrimonials i de passeig arqueològic, es participà en les IV Jornades de Marina Tradicional organitzades pel Museu de la Pesca de Palamós i la Càtedra d'Estudis Marítims de la Universitat de Girona els passats 3 i 4 de desembre de 2004. En la trobada, s'hi aplegaren tècnics de museus, arqueòlegs i especialistes en turisme, i al llarg de la jornada s'analitzaren diferents propostes museístiques. En conclusió, el punt que es considerà com pendent d'abocar-hi més esforços fou la manca d'una correcta senyalització del patrimoni, situació que queda a les antípodes d'altres països, com la veïna França.

Finalitzat l'inventari de la col·lecció Dr. Martí Casals

En el marc d'un ajut de recerca de l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya, durant els passats mesos de novembre i desembre, el Museu ha inventariat 540 peces del llegat del Dr. Casals. L'esmentat projecte, realitzat per Jordi Gaitx i Laura Francès, ha comportat la realització de diferents entrevistes, bases de dades i reportatges fotogràfics. En un proper exemplar, els mateixos autors n'analitzaran els resultats.

DARRERES DONACIONS AL MUSEU

12.11.2004

Maria Bordas

Conjunt de materials dels segles XIX i XX, fonamentalment peces de vestuari femení de fil, elements de cuina i de taula de ceràmica i de metall, una bossa de mà, una destal i una regadora de llauna.

17.11.2004

Lolita Loubat

Penjolls commemoratius del Dia de l'Escola dels col·legis Gaziel i Sant Josep, d'entre els anys 1977 i 1987.

19.11.2004

Dr. Joan Jaile

1 oscil·lòmetre, datat entre 1925 i 1950.

13.12.2004

Francesc Ruscalleda

Conjunt d'objectes mèdics.

15.12.2004

Alexandre Matas

Dues filmacions d'activitats tradicionals: *La Carbonera* (Sant Feliu de Guíxols, 2002-2004) i *Ferrant un Cavall* (Sant Privat d'En Bas, 1973).

13.01.2005

Jonathan Bahamonde Arenas

Materials trobats en superfície en un solar de la ciutat: 4 fragments de ceràmica, 1 fragment de vidre i diversos ossos d'animal.

13.01.2005

Xavier Figueras Argerich

3 peces metàl·liques procedents del niu de metralladores de la punta de Garbí.

17 de gener de 2005

Anònim

Conjunt d'objectes datats entre principi i mitjan s. XX. En destaquen una ràdio Artès-fabricada a Barcelona-, un telèfon de sobretaula de mitjan segle XX i una enclusa de sabater.

20.01.2005

Família Quinquilla-Quingles

Mapa en relleu de Catalunya procedent de Capitania, datat entre 1925 i 1935; en un extrem, l'escut català modificat per convertir-lo en espanyol a partir de 1939.

Preparant una activitat
amb la participació de tots.

L'Espai de Joc. Un espai per a compartir jugant, pares i fills

CARMEN ARASA, MERCÈ MUÑOZ I JOSEP RIERA

L'Espai de Joc té un funcionament obert i flexible que permet a pares i fills trobar-se en un ambient molt familiar. Els pares i mares tenen un paper actiu i destacat en el desenvolupament de les activitats que es realitzen.

L'Espai de Joc del Centre 0-3 anys és un servei de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, en el qual els infants de la població d'un a tres anys i els seus pares i mares, o altres persones vinculades als nens i nenes (familiars o cangurs), poden jugar lliurement i fer noves amistats amb la tranquil·litat que ofereix un espai preparat i segur. Disposa d'un gran pati de jocs i diverses sales plenes de joguines. A més a més, ofereix als pares i mares tot un seguit d'idees i propostes d'actuació i reflexió a l'entorn del joc i del fet de jugar. En aquest servei, hi treballen dos professionals del Centre 0-3 anys: una educadora i un psicòleg o una psicòloga.

L'educadora proposa activitats senzilles per estimular el joc i la relació entre els assistents. Hi ha programats tres blocs d'activitats setmanals: els dilluns, un bloc de psicomotricitat (jocs amb el cos i

el moviment), els dimecres, un de treballs manuals i els divendres, un altre de cançons i danses.

El psicòleg o la psicòloga s'integra en les activitats proposades i comparteix amb pares i mares les idees i inquietuds que li vulguin transmetre, en relació amb el fet de jugar i el desenvolupament dels seus fills i filles.

L'Espai de Joc té un funcionament obert i flexible, que permet a pares i fills trobar-se en un ambient molt familiar.

El servei està obert tres tardes a la setmana: dilluns, dimecres i divendres de 17 a 19.30 h. Hi ha la llibertat d'escollir l'hora d'entrada i sortida dins de l'horari establert, a més de la freqüència d'utilització d'aquest espai.

Els pares i mares tenen en L'Espai de Joc un paper actiu i destacat en el desenvolupament de les activitats que es realitzen. A continuació exposem

algunes de les seves tasques:

- Tenen cura del joc i la seguretat dels seus infants. En L'Espai de Joc, la relació familiar és molt important. Aquest espai està dissenyat per permetre gaudir del joc i dels beneficis que aquesta activitat aporta tant als petits com als grans. Jugar amb els fills, passar-ho bé jugant i contemplant el que fan i com ho fan; participar al seu costat amb la mirada, la veu, l'escolta, l'acció, el moviment; riure, fer broma; tot això és el que es fa a L'Espai de Joc. Aquí pares i fills disposen d'un temps i d'un espai sense interferències, reservat a la relació.
- Poden triar amb els seus petits quina activitat tenen ganes de fer: si jugar plegats, afegir-se a les propostes de joc de l'educadora o jugar amb altres infants i adults.
- Quan juguen amb la seva mainada estableixen un diàleg en el qual la iniciativa de la nena o del nen genera una activitat que és seguida pels pares i pot ser modificada per ells amb la introducció de nous elements en el joc.
- Altres vegades realitzen algun treball manual, relacionat amb l'activitat que proposa l'educadora, amb la participació dels infants; com, per exemple, construir una joguina, jugar o fer alguna cosa amb uns materials concrets.
- Poden compartir totes aquestes activitats amb els seus fills i altres infants i adults, donant lloc a noves

situacions de joc i variades experiències de relació.

- Procuren que els infants aprenguin els hàbits d'endreçar i tenir cura de les joguines i dels materials amb els quals juguen durant la tarda.
- Ajuden les seves filles i fills a adquirir bones actituds de relació mostrant-los la necessitat de compartir amb altres nens i nenes l'espai, els materials i les joguines. En cas que sigui necessari, ajuden a resoldre els conflictes que puguin aparèixer durant el desenvolupament de les activitats de la sessió.
- Quan consideren que ja ha arribat l'hora d'acabar de jugar, recullen, juntament amb els seus infants, les joguines utilitzades amb la finalitat de fomentar l'hàbit de l'ordre.

La tasca dels nens i les nenes en L'Espai de Joc es pot resumir en una sola paraula: jugar. Aquesta activitat representa una de les seves necessitats vitals. Per a ells és com treballar. El joc és la seva manera d'aprendre, de distreure's, de relacionar-se amb altres i desenvolupar-se físicament i psicològica. El joc els ajuda a formar-se, per a afrontar adequadament la vida. Aquí troben el que els cal per a satisfer aquesta necessitat. Gaudeixen dels seus pares i mares, de l'espai, dels jocs i de les joguines i de la relació amb altres infants i adults.

CARMEN ARASA, MERCÈ MUÑOZ I JOSEP RIERA
Centre 0-3 anys

El joc és una necessitat vital per als nens i nenes

**Un espai de joc reservat
a la relació.**

L'absentisme escolar, un problema de tots

M. ÀNGELS COMAS CATARINEU

En el camí de l'educació dels fills, la família és una peça essencial que necessita el suport de l'escola, tot i que el treball dels educadors no serà efectiu sense l'estreta col·laboració dels pares. L'escola i la família haurien de formar una unitat comuna.

Hi ha pares que pensen que tota la formació del seu fill depèn dels mestres i així s'excusen dient que el nen passa més hores a l'escola que a casa. D'altra banda, els fills veuen la família i l'escola com dos mons diferents.

Realment, cada dia els costa més als pares de trobar estones per dedicar als seus fills. Si escoltem algunes

de les seves converses, comprovarem que giren a l'entorn de frases com aquesta: "tinc molta feina", "quan arribo a casa m'espera una altra jornada", "no tinc temps per als nens/ nenes".

Aquest i altres fets em porten a considerar la necessitat de formació d'un sector que pateix aquesta mancança educativa i que està format pel grup de pares i mares.

La família dels nens i nenes no és només el nucli integrat pels pares, mares i germans. L'escola, els ciutadans i els amics i companys també en formem part

Alumnes de l'IES Sant Elm
a la pineda de l'institut.
Foto: Esther Llorca.

L'educador social coneix els interessos, les mancances i les necessitats dels joves i alhora en va descobrint de noves. El seu treball coordinat amb el dels professors i pares és del tot positiu

Aquestes reflexions, que moltes vegades tots ens hem plantejat, volen ser una petita introducció a la qüestió que tot seguit intento plantejar:

¿Per què els nostres fills quan arriben a secundària sovint falten a l'institut? ¿Se'n van a voltar o es queden a casa o es troben amb altres companys per compartir alguna cosa que possiblement ni la família ni l'escola ni la població on viuen els pot oferir? Què falla? Què els manca?

En una qüestió tan seriosa com aquesta, caldria que tots hi aboquéssim el màxim d'esforços i recursos. I dic tots perquè la família dels nens i nenes som tots: pares, escola, amics i companys, Ajuntament i ciutadans.

A Sant Feliu se n'ha parlat, de l'absentisme, en reunions amb directors, pares, Ajuntament, EAP... i jo hi he estat present. Per tant, voldria que sortís del petit cercle, més enllà d'aquest àmbit. Un dels objectius d'aquest escrit és intentar traspasar aquest mur (que envolta el que en diem la comunitat educativa) i arribar una mica més enllà, eixamplant el cercle.

Si només ens lamentem i no hi posem els recursos, no duem a terme les actuacions necessàries i no fomentem els canvis d'hàbits, mantindrem el problema, i seguirà creixent i persistint el nombre de nens

i nenes amb absentisme escolar.

Sabem que quan un nen de 13 o més anys falta a l'institut és perquè busca alguna sortida diferent de la que tots plegats li oferim; necessita engrescar-se i sentir-se protagonista. Segur que el procés que ha viscut i que l'ha abocat a sortir al carrer en comptes d'anar a l'escola no s'ha iniciat en el moment en què ha determinat no assistir a classe, possiblement ha estat un cúmul de circumstàncies i d'actuacions dels que l'envolten que en un moment determinat n'han estat el detonant. Alguna cosa està fallant dins de tota aquesta estructura en què ell està immers i de la qual tots formem part.

¿Com intervenir en aquest sector desprotegit i que demana atenció? Una figura que ja hi havia a la nostra ciutat i que en aquests moments no tenim és la de l'educador de medi obert o de carrer. És educador social i, per tant, treballa per a l'educació d'aquests nois i noies i com a professional. Coneix alguns dels seus interessos, les seves mancances i les seves necessitats i alhora en va descobrint de noves. Si aquesta persona treballa coordinadament amb els professors dels instituts i si, a més, s'aconsegueix la col·laboració dels pares, el treball serà del tot positiu i possiblement el resultat també. L'experiència en el treball social al carrer durant un parell d'anys a la nostra ciutat ho va fer evident.

Amb tot, hem de ser conscients que el problema no és tan senzill com per pensar que amb l'actuació de l'educador social es resoldrà totalment. Hem de tenir clar que aquest educador serà només una peça important per a col·laborar en la seva resolució.

En una entrevista, publicada al diari *El País* el dia 29 de desembre passat, al director general de Planificació Educativa -Francesc Colomé- manifestava que "el Departament d'Educació està decidit a potenciar la cogestió amb les administracions locals. Es pretén, per exemple, lluitar contra el fracàs escolar i l'absentisme a classe. Es tracta d'optimitzar i compartir recursos entre els ajuntaments".

Aquesta és una bona notícia perquè, tot i que segurament aquesta mesura trigarà a posar-se en funcionament, és l'inici de l'atorgament d'unes competències que són del tot necessàries, ja que beneficien el ciutadà que reclama un bon servei: educació.

M. ÀNGELS COMAS CATARINEU
Servei Municipal d'Educació

Grup de nois i noies de l'IES Sant Feliu.

Espais extraescolars

EQUIP DIRECTIU DEL CEIP L'ESTACIÓ

El temps que els nens i nenes passen a l'escola és tan important com el que passen fora del centre. Tan valuós és allò que aprenen i fan a l'escola com el que viuen i aprenen fora.

Fa dies em varen preguntar si em semblava que l'escola servia per a compensar les desigualtats socials que els nostres alumnes porten des de casa. Vaig contestar que creia sincerament que l'escola, sobretot la primària, déu n'hi do el que compensava. Després ho he comentat amb companys de l'ofici, entre els quals els més positius hi han estat d'acord i d'altres, més pessimistes, opinen que caldria haver matisat més. Segurament la nostra afirmació podria ser matisada, però segueixo pensant que em veig capaç de mantenir-la arreu.

Actualment, allò que fa pocs anys no era ni tema de conversa ha entrat amb ple dret a la majoria dels espais de debat seriós sobre l'educació dels joves. Poca gent s'atrevirà a discutir ara que tan important és el temps que passen en els centres com el que n'estan absents, tan important és el que aprenen, el que fan a l'escola, com el que viuen i aprenen a fora.

És per això que, quan parlem d'escola i de resultats d'avaluació, cal tenir present que una part de

l'alumnat té moltes experiències a fora dels centres educatius: a més a més del carrer i la TV, viatges amb la família, classes de música, d'idiomes, d'escacs, esports, etc. Ara bé, l'altra part -a vegades la menys afavorida, però no sempre- redueix les seves experiències al carrer i a la TV.

El carrer pot ser una font inesgotable d'experiències enriquidores, però també pot ser l'origen de molts conflictes. Els carrers de les nostres ciutats no són, ni de bon tros, el carrer idíl·lic dels nostres avis, sinó que han passat a ocupar en l'inconscient col·lectiu el paper del bosc tenebrós dels contes antics: del bosc de la Caputxeta o del de la bruixa de Hansel i Gretel: (contaminació, cotxes, sorolls, desconeguts de qui cal desconfiar, etc.).

Abans, anar a comprar llet a la lleteria, o colònia a la drogueria o fins i tot mitja terça de carn picada a la carnisseria eren una experiència directa de matemàtiques aplicades.

Acompanyar l'avi a l'hort per veure com regava i aprendre el ritme de la natura o veure gatinar la gata del veí eren classes viscudes que complementaven les de les aules; i el que és molt important: en cap dels casos l'alumne era un subjecte passiu com ara passa amb la TV, que ha acabat substituint aquelles vivències.

Ara, que s'està parlant de més hores lectives, de reduir les vacances escolars, és molt important que els dirigents del món educatiu no es precipitin, i abans de prendre algunes decisions es parin a pensar què és el que realment necessiten els nois i noies d'avui dia per arribar a ser més competents i, sobretot, més feliços demà.

En els cursos més baixos, aquestes diferències socials encara són poc evidents, però a mesura que passa el temps es van fent cada vegada més notòries, i tenen una influència cabdal en els resultats acadèmics dels estudiants.

EQUIP DIRECTIU DEL CEIP L'ESTACIÓ

El carrer pot ser una font inesgotable d'experiències enriquidores, però també pot ser l'origen de molts conflictes

Plaça de l'Estació.
Foto: Esther Llorca.

Sant Feliu de Guíxols, zona única de matriculació

El dimarts 25 de gener va tenir lloc un ple extraordinari del Consell Escolar Municipal per consultar i debatre si calia establir noves zones d'influència per a cadascun dels centres públics d'educació infantil i primària -atès que per al curs 2005-2006 està previst que entri en funcionament la nova escola amb un p3 en mòduls prefabricats-, o bé si s'establiria una zona única per a tots els centres públics d'educació infantil i primària, és a dir, que tots els alumnes empadronats a la ciutat tinguin els mateixos punts de zona en qualsevol dels quatre centres. En el cas de secundària, també es va debatre si calia mantenir les dues zones d'influència actual o es feia zona única.

La qüestió s'havia tractat prèviament en els diversos àmbits de la comunitat educativa (consells escolars de centre, associacions de mares i pares, claustres de professors, alumnes). En la sessió, l'inspector de zona del Departament d'Educació, Josep Maria Fernández, va explicar el tema i va respondre als dubtes dels assistents, enmig d'un debat molt enriquidor. Finalment, es va sotmetre a votació, i els resultats van ser:

- Educació infantil i primària: 18 vots a favor de la zona única, 4 vots a favor de mantenir les zones d'influència per a centres i 12 abstencions.
- Educació secundària: 17 vots a favor de la zona única, 1 vot a favor de mantenir les zones d'influència per centres i 15 abstencions.

Els resultats de la consulta s'han tramès al director dels Serveis Territorials del Departament d'Educació i cal preveure que la zona única entri en vigor en el període de preinscripció del curs 2005-2006.

Consell Escolar Municipal

Sessió del Consell Escolar Municipal del 25 de gener de 2005.

Trobada entre els tècnics d'educació

Els tècnics i tècniques d'Educació dels ajuntaments de Banyoles, Girona, Olot, Palafrugell, Salt i Sant Feliu de Guíxols van fer una primera reunió de treball a Olot per intercanviar informació i posar en comú diversos temes sobre educació, com el funcionament de les oficines municipals d'escolarització o dels consells escolars municipals. La propera trobada ja s'ha fet a Salt.

Publicacions rebudes

Perspectiva escolar: "Violència, gènere i educació", núm. 288. Publicació Rosa Sensat.

Perspectiva escolar: "L'escola s'obre a Europa", núm. 289. Publicació Rosa Sensat.

Perspectiva escolar: "Aprendre llengua en un marc plurilingüe", núm. 290. Publicació Rosa Sensat.

Suplement de Perspectiva escolar: "Aigua envasada", núm. 31. Publicació Rosa Sensat.

Suplement de Perspectiva escolar: "Energia solar tèrmica", núm. 32. Publicació Rosa Sensat.

Escola Catalana: "La ficció que ens fa créixer", núm. 414. Publicació Omnium Cultural. Cedida per Josep Escortell.

Barcelona Educació, núm. 42. Publicació: Institut d'Educació - Ajuntament de Barcelona.

Barcelona Educació, núm. 43. Publicació: Institut d'Educació - Ajuntament de Barcelona.

Dossiers informatius: "Formació professional i ocupació: cap a un espai comú", núm. 28. Publicació Consell Escolar de Catalunya.

La educación en Gijón. Publicació Ayuntamiento de Gijón.

Proyecto educativo de ciudad PEC. Publicació Ayuntamiento de Gijón.

Primer aniversari del club de lectura

MONTSE CARRÉ GIRÓ

El club de lectura de la Biblioteca de Sant Feliu fa un any que va començar la seva aventura capbussant-se en aquest món d'històries i metàfores sobre la vida i la condició humana que és la literatura. En aquest article, fem un repàs del que significa i del que aporta als participants d'aquestes trobades el fet de llegir i compartir-ne les emocions.

Què tenen en comú els membres d'un club? La paraula *club* -anglicisme ben reeixit- ens suggereix complicitat, concòrdia i aficions comunes. A més, hi ha el lloc de trobada, que en el cas que ens ocupa és ben conegut per tothom: la Biblioteca Octavi Viader i Margarit de Sant Feliu de Guíxols. Aquest edifici lluminós acull, cada dia, un munt de visitants silenciosos, que troben en els llibres la manera de satisfer els seus anhels. Molts busquen -busquem- fer el tafaner en vides alienes, conèixer nous mons: alguns per-

sonatges de ficció esdevindran companys nostres, i potser un pensament o una petita reflexió d'una bona obra ens acompanyarà sempre més. La lectura esdevé una mena de bàlsam guaridor, que calma els nostres neguits i refà el nostre optimisme.

Els membres del club de lectura compartim, doncs, això mateix: el plaer que sentim en deixar-nos seduir per una bona història amagada entre dues cobertes. Vam començar el gener de l'any passat; érem unes set o vuit persones. Tenim edats diferents, professions i vides diferents i, alhora, sensibilitats i referents

Gener de 2005: durant la trobada mensual celebrem el primer aniversari del club de lectura. Foto: Esther Llorca.

també diversos. Aquesta diversitat fa que les trobades mensuals siguin encara més atractives: tot ajuda a dibuixar, amb els nostres comentaris, aquest gran calidoscopi que és una obra literària.

En David -el director de la biblioteca-, motor i guia del club, és qui va donar el tret de sortida amb la llista de propostes. La primera novel·la triada va ser *Com ser bo*, de Nick Horby. Al cap de quatre setmanes, els membres del club ens reuníem per primer cop per dir-li la nostra. Entre d'altres temes, amb el pretext de l'obra, vam tractar, també, les relacions de parella i el valor de la modernitat; a més, vam ressaltar la versemblança dels diàlegs que ens oferia aquesta primera lectura. En acabat, aquell mateix dia, decidíem quina seria la propera. Vam acordar que, per torns, cadascú de nosaltres proposaria unes obres. No hi havia cap limitació, ni pel que fa al gènere, ni quant a la temàtica, la llengua original o l'extensió. Llibertat total, doncs. A la fi, vam triar *Marina*, de C. Ruiz Zafón, per a la segona sessió del club. Ja des de les primeres trobades, el tema, la història que proposa l'autor i els personatges solen protagonitzar els comentaris inicials d'una obra i, de mica en mica, de manera ben natural ens trobem parlant, també, d'aspectes més tècnics. En el cas de Ruiz Zafón, concretament, era ben clar que -a partir de la comparació amb *La sombra del viento*- li havíem descobert el motlle o l'esquema del qual partia per construir les seves novel·les. Un mes més tard, amb *Cinc històries del mar*, de J. Pla, vam constatar -com no podia ser d'altra manera- la mestria de l'autor empordanès en l'art de descriure. Durant el mes de maig vam llegir *Greuges infinits*, de M. Mercè Roca. Aquell divendres de primavera vam notar, més que mai, la complicitat que ja hi havia entre nosaltres. No vam tenir gens de por a confessar que l'autora no havia reeixit gens amb aquesta novel·la, i vam poder comprovar que intentar esbrinar per què no funciona una obra és també un exercici ben engrescador. Més endavant, ens van colpir i interessar molt dues lectures ben diferents: *El mestre i Margarida*, de M. Bulgàkov i *Història d'O*, de P. Réage. L'una pel seu intel·ligent humor absurd, en el marc de la Rússia dels anys trenta, amb personatges tan inquietants com el dimoni convertit en il·lusionista. I l'altra, per la història de sexe gens convencional que ens presenta i que ens mena pels viarans més tortuosos de l'amor.

Durant el mes d'agost vam fruit amb la lectura de la petita peça teatral *Arte*, de Y. Reza, i amb *Beatriz y los cuerpos celestes* vam fer un tast de l'obra de l'au-

Cada divendres de final de mes, doncs, continuarem omplint amb les nostres diferents cal·ligrafies el full en blanc que ens ofereix la Biblioteca

tora guanyadora aquest any del premi Planeta, Lucía Etxebarria. El mes següent, a través d'un complex joc de veus narratives, ens endinsàvem en l'ambient de la Galícia de la Guerra Civil de la mà de Manuel Rivas amb *El llapis del fuster*. Seguidament, la manera com retrata els anys cinquanta G. Guareschi a *Don Camilo* va fer evocar, en algun de nosaltres, records entranyables de la infantesa; a més, la bonhomia d'aquest personatge va fer passar una bona estona a molts membres del club.

Per acabar l'any, llegirem una deliciosa novel·la americana, *Esmorzar a Tiffany's*, de Truman Capote. Inevitablement, la pel·lícula dels anys cinquanta ens venia al cap, però vam convenir que el text literari plantejava una història moralment més atractiva. Aquell mateix dia, també vam comentar les divertides narracions de *T'estimo si he begut*, d'Empar Moliner, i debatíem si resistirien bé el pas del temps. En cada sessió del club -que ara compleix un any- hem gaudit amb el franc intercanvi d'impressions i comentaris; ben esperonats seguirem llegint, amb tota la il·lusió, cada nova lectura. Cada divendres de final de mes, doncs, continuarem omplint amb les nostres diferents cal·ligrafies el full en blanc que ens ofereix la Biblioteca.

MONTSE CARRÉ GIRÓ

Filòloga i professora de secundària

A dalt, alguns dels llibres llegits durant el passat 2004. Foto: Esther Llorca.

A baix, a lectura suscita l'intercanvi d'opinions i de punts de vista. Foto: Esther Llorca.

Biblioteques i préstecs. El conflicte amb el cànon pels drets d'autor

NOTA DE DISCULPA

En el passat número 50 de L'ARJAU va aparèixer editat, per error meu, part de l'article d'Àngel Borrego titulat "El dret de préstec a les biblioteques: panorama internacional", publicat a la revista electrònica *Bid*, núm. 11, de desembre de 2003. Des d'aquí vull demanar les meves sinceres disculpes a l'autor del text i als lectors de la nostra revista per aquest error. A continuació us oferim el text que en realitat hauria d'haver aparegut.

David Hernández Gasch

DAVID HERNÁNDEZ GASCH

Fa uns mesos, es va iniciar una campanya a nivell de l'Estat espanyol des de diferents sectors professionals per tal d'aturar l'aplicació de la normativa de la UE sobre el préstec de pagament a les biblioteques públiques. Més exactament, és la directiva 92/100/CEE del 19 de novembre del 1992, en què la UE estableix que el dret de préstec públic ha d'estar reconegut també com un dret de distribució pública dins els drets d'autor, i això suposa que els diferents Estats membres han de "reconèixer el dret d'autoritzar o prohibir l'arrendament o préstec d'originals i còpies d'obres protegides pel dret d'autor". El problema més important de la directiva es troba en les biblioteques públiques: si s'autoritza, tal com és evident, el préstec dels seus documents, donat que afecta als drets d'autor -sempre segons els òrgans legislatius de la UE-, caldrà que hi hagi alguna mena de compensació econòmica, el pagament d'un cànon per préstec.

Sobre aquestes línies, el logotip de la campanya contra el préstec de pagament realitzada a Itàlia.

A la dreta, cartell de promoció de les biblioteques públiques de Girona del passat Sant Jordi 2004, amb una explícita referència a la campanya contra el préstec de pagament.

• LES ARRELS DEL PROBLEMA

El servei de préstec que realitzen les biblioteques públiques afecta els drets dels autors en tant que afecta els drets de distribució de les seves obres; dit d'una altra manera, són els autors els que, en primer terme, autoritzen la difusió de les seves obres de manera gratuïta i poden exigir una remuneració a canvi d'aquesta concessió.

Ara bé, la pròpia directiva de la UE permet, amb l'article 5.3, que els Estats, a través de les seves pròpies legislacions, puguin eximir determinades categories d'establiments del pagament d'una remuneració als autors pel préstec de les seves obres. Aquest és el cas d'Espanya, on, segons l'article 37.2 de la seva Llei de Propietat Intel·lectual, "los museos, archivos, bibliotecas, hemerotecas, fonotecas o filmotecas de titularidad pública o que pertenezcan a entidades de interés general de carácter cultural, científico o educativo sin ánimo de lucro, o a instituciones docentes integradas en el sistema educativo español, no precisarán autorización de los titulares de los derechos ni les satisfarán remuneración por los préstamos que realicen".

El problema radica en el fet que, segons la UE, l'esmentada llei espanyola considera que la relació d'institucions és la totalitat de les que podrien fer-ho i que, per tant, això implica que és com si no s'apliqués al dret de préstec públic dels autors -si tothom pot fer-ho, s'anul·la; si no està delimitat per alguna banda, és com si no existís-. De manera

que han obert un expedient a l'Estat espanyol -i a d'altres països com Itàlia, que es troba en una situació semblant a la d'aquí- per comminar-lo a reformar la seva legislació, de manera que s'adeqüi a la directiva europea.

Usuaris del servei de préstec a la biblioteca de Sant Feliu.
Foto: Xavier Roca Noguer.

Caldria pensar que totes dues posicions han de poder conviure, una sense perjudici de l'altra: mantenir els drets d'autor i alhora la gratuïtat del servei de préstec de les biblioteques públiques

• **ELS ORÍGENS DEL CÀNON PER PRÉSTEC**

L'origen històric d'aquesta legislació es troba en la pràctica nascuda als països escandinaus a mitjan anys quaranta i que durant els anys setanta es va anar estenent progressivament a d'altres països europeus: Holanda, Alemanya, Àustria i Regne Unit. Així mateix, països com Canadà, Austràlia, Nova Zelanda o Israel, entre altres, també l'han adoptat -encara que la regularització segons el país pot variar molt-. Trobem que hi ha països en què no tots els tipus de materials han de pagar aquest cànon, d'altres en què hi ha centres que estan exclosos de pagar aquest cànon -com França, en què les biblioteques escolars n'estan excloses-; alguns països calculen el cànon a partir del volum de fons de les biblioteques, d'altres, en funció dels préstecs que es realitzen durant l'any; hi ha altres països en què l'administració assumeix el cost, altres en què és compartit amb les quotes anuals dels socis de biblioteques per tal de poder gaudir del servei de préstec; les opcions són diverses -obres o centres afectats, càlcul de les compensacions econòmiques, assumptió dels costos-, però en qualsevol cas en la majoria de països europeus ja s'està pagant el cànon.

Cal recordar també que la creació, necessària i indiscutible, de lleis que protegeixin els drets d'autor -tots els països europeus tenen actualment les seves lleis de propietat intel·lectual- va propiciar que la UE assumís aquesta directiva l'any 1992.

Una altra cosa és com el negoci d'editors i productores pot arribar a encarrir el producte -ja siguin llibres, cedés de música o pel·lícules- que arriba a mans de l'usuari final. En aquest sentit, l'actual ministra de Cultura ja ha anunciat que caldria reduir l'IVA dels discos, donat que la música és també un bé cultural que cal ajudar a fer arribar a tothom. Què passa, però, quan els sous que cadascú té -i no cal que pensem en els mínims interprofessionals- no permeten comprar-se tots els llibres, discos i pel·lícules que es voldria -per no dir anar al cinema o al teatre-? Sempre es pot demanar als amics, o crear amb ells una societat fraternal que faciliti l'intercanvi... o anar a una biblioteca, que de fet per això existeixen: per facilitar a tothom -i, més especialment, a tothom que no pot pagar-se'ls- l'accés als nostres béns culturals, a la lectura, la música o el cinema com a espais d'aprenentatge, reflexió i també entreteniment, de manera que estiguin a disposició de tota la comunitat.

• EL CONFLICTE ACTUAL

Ja hem vist que el fet que existeixi aquesta directiva no implica necessàriament que l'usuari hagi de pagar per poder gaudir del servei de préstec de la seva localitat; ara bé, no oblidem que si s'acaba aplicant també aquí a l'Estat espanyol, si no ho assumeix el ciutadà de manera directa ho hauran d'assumir les administracions corresponents -estatals, autonòmiques, etc.- i ja som al cap del carrer. Cal recordar que les inversions dutes a terme a Espanya per a biblioteques estan molt lluny de comparar-se amb les que es realitzen a països europeus on sí s'estableix el cànon; només a tall d'exemple, a França, on ja hem dit que les escolars estan exemptes d'aquest pagament, les biblioteques van realitzar l'any 2000 una inversió en adquisició de llibres quasi tan alta com la realitzada aquell mateix any per a totes les biblioteques públiques espanyoles. La realitat, doncs, no és ni de bon tros la mateixa. Caldrà retallar la inversió en adquisicions per tal d'assumir el nou pagament? No hauria de ser així, ja que encara és palesa la precarietat del sistema bibliotecari del país. Els índexs de préstec tampoc no tenen res a veure amb els de molts països europeus: la mitjana europea d'obres prestades per habitant anualment era de 4,93 l'any 1998, mentre que l'any 2000 a Espanya era de 0,77. Podríem continuar amb les enquestes sobre hàbits de lectura -molt més baixos aquí- o sobre la procedència dels llibres que llegeixen els ciutadans: segons l'estudi d'hàbits lectors de l'any 2002, realitzat pel Ministeri de Cultura, més de la meitat se'ls comprava directament, un 20% a través de préstecs entre amics o familiars, un 17 % provenien de regals i només un 3,9% eren préstecs de biblioteques.

• LA RESPOSTA BIBLIOTECÀRIA

Des de les biblioteques públiques espanyoles s'han iniciat diferents campanyes per mostrar la disconformitat amb aquesta directiva; campanyes on també hi ha associats editors, escriptors, mestres: des de l'inici d'aquest 2004 s'han estat recollint signatures -tant per part d'adults com d'infants- a les pròpies biblioteques que es dirigiran al defensor del poble i al defensor del nen; algunes biblioteques han iniciat campanyes pròpies com xerrades informatives, creació de punts de llibre amb el logotip en contra del pagament, etc.

Les biblioteques de Girona, a més de sumar-se a aquestes accions -podeu signar el document d'adhesió a la biblioteca de la vostra localitat-, van editar el cartell anual de Sant Jordi amb el logotip ben visible i una fotografia de l'autor gallec Manuel Rivas, que va oferir la seva imatge per al lema -irònic- de "Contraban a la biblioteca".

S'ha obert també un debat mediàtic al voltant d'aquest tema: en els darrers mesos han aparegut diversos articles d'opinió que reflexionaven sobre la idoneïtat de l'aplicació al país d'aquesta legislació: apareixen molts més autors que s'han adherit a la campanya progratuïtat que no pas al contrari; el grup de Bibliotecas y propiedad intelectual de

FESABID -Federación Española de Archivos, Bibliotecas y centros de Documentación- va emetre un document el passat mes d'agost en què, legislació en mà, provenen que l'excepció del préstec a favor de biblioteques i altres organismes no contradiu la directiva europea.

A nivell de l'Estat espanyol també cal destacar les "Jornadas contra el préstamo de pago en bibliotecas" -que van tenir lloc el 20 i 21 de febrer a la Biblioteca Pública de Guadalajara-. La comunitat bibliotecària -molts autors, educadors- s'han adherit als manifestos disponibles a Internet per tal de frenar d'alguna manera aquesta situació.

• EL FUTUR INCERT

Algú, però, vol negar el dret que realment tenen els autors? Ben al contrari, el que s'intenta és que les biblioteques espanyoles, per la seva situació actual, puguin mantenir la gratuïtat del seu servei de préstec. Assumpta Bailac, directora general de Promoció i Cooperació Cultural de la Generalitat, deia en un article al diari *El País* que "lo que carece de cualquier sentido, y por tanto no puede hacerse, es enfrentar [ambas posiciones], ni mezclarlas, ni presuponer que una condiciona a la otra". Ramon Salaberria, bibliotecari que ha destacat en aquesta campanya, apuntava una nova idea: si les diferents administracions implicades en l'adquisició de llibres a les biblioteques potencien molt més les compres per tal d'oferir millors col·leccions dirigides a tots els ciutadans, s'estaran potenciant editorials i autors. Caldria pensar que totes dues posicions han de poder conviure una sense perjudici de l'altra, mantenir els drets d'autor i alhora la gratuïtat del servei de préstec de les biblioteques públiques. I plantejar noves solucions que responguin a la situació bibliotecària real del país.

DAVID HERNÁNDEZ GASCH

Bibliotecari

Bibliografia

Assumpta BAILAC. "Del canon por préstamo", dins *El País*.
 Ángel BORREGO. "El dret de préstec a les biblioteques: panorama internacional", *Bid*, núm. 11, desembre de 2003.
 Dossier informatiu del Grup de Treball sobre propietat intel·lectual del COBDC. www.bibcat.info/prestec.htm
 FESABID. "Documento sobre la excepción del préstamo a favor de bibliotecas y otros establecimientos en España".
 "Jornadas contra el préstamo de pago en bibliotecas", 20 i 21 de febrer, Guadalajara.
 Ramón SALABERRÍA. "El negocio de la biblioteca", dins *Querus*, març de 2004.
 Ramón SALABERRÍA. "Una proposición honesta a los muy importantes editores españoles: un inmenso nicho de mercado", dins *XIX Encuentro sobre la Edición*, juliol de 2003.

Lleis

Directiva 92/100/CEE, de 19 de novembre del 1992.
 Ley 43/1994 de la propiedad intelectual, de 30 de desembre de 1994.

Manifestos i adhesions

Manifest del COBDC: www.cobdc.org/docs/manifest_prestec.html
 Adhesions: www.cobdc.org/docs/manifest_adhesions.html
 Manifest i adhesions dels autors i dels professors: www.maratondeloscuentos.org/librolibre/jornadaslibrolibre.htm

NOTÍCIES

DE LA BIBLIOTECA

Presentació del llibre de fotografia d'Agustí Roldós

A finals de desembre del passat 2004 es va presentar l'esperat llibre d'Agustí Roldós *Sant Feliu de Guíxols. 140 anys de fotografia (1864-2004). Imatges i glosses*. Amb motiu dels 140 anys de l'arribada de la fotografia, l'autor ha volgut retre-li homenatge amb aquesta obra. Dividida en quinze parts, la primera correspon a onze fotografies per les quals l'autor sent una predilecció especial; la resta de capítols estan dedicats cadascun d'ells a una temàtica diferent: el port, la badia, el passeig i les rambles, les places i els carrers, les rodalies, els edificis, el món del treball, les festes populars, les manifestacions de religiositat, els actes polítics i socials, la gent, l'esport i el lleure, el tren petit i, finalment, un darrer capítol dedicat a nevades i llevantades. Cadascuna d'aquestes parts ve encapçalada per un text i una petita autobiografia d'algun guixolenc relacionat amb el món de la cultura i del "moltes vegades ingrat i poc conegut" -com diu el propi Roldós en el pròleg- món de la recerca.

Una interessant selecció fotogràfica -tasca complexa, donada la quantitat de material de base de què l'autor disposava- i una presentació i edició molt acurades fan que aquesta obra sigui una molt bona nova aportació als llibres de fotografia editats a la ciutat, que ja són uns quants. L'acte de presentació va tenir lloc a la sala d'actes de la Biblioteca i Arxiu, i allí vam poder escoltar les paraules de Joan Canadell, Àngel Jiménez i del propi autor.

Presentació del llibre *Imatges 1930*

El passat 28 de gener es va presentar a la sala d'actes de la Biblioteca i Arxiu el llibre *Imatges 1930. Barcelona i moderns*, del periodista i escriptor Sergi Doria.

L'obra és fruit de la tesi doctoral de l'autor, "La voluntat cosmopolita", de 1999. Un dels mèrits de Doria és haver aconseguit transformar el tema d'una tesi doctoral en un llibre divulgatiu; ha reelaborat el text, canviant-ne el tractament i l'enfocament, per tal d'apropar-lo al públic en general, al lector de carrer i, de manera amena i molt visual, oferir-nos una visió de la Barcelona de l'any 1930.

L'autor ens mostra aquest retrat històric de la ciutat a partir del setmanari gràfic de l'època *Imatges*, que es publicà només durant sis mesos d'aquell 1930 -donada la crisi política del moment i els alts costos que requeria la seva edició-. El setmanari pretenia donar a conèixer una ciutat a l'alçada d'altres com París, Londres i Nova York. Aquest llibre recupera la memòria històrica de la quotidianitat social, cultural i política de la Barcelona d'aquell moment i endinsa el lector en l'època en què la ciutat maldava per ser cosmopolita.

La presentació va córrer a càrrec de Joan Canadell i Josep Vicente -tot i que, per problemes de salut d'aquest darrer, la presentació va ser llegida pel seu fill, Joan Vicente-.

De dreta a esquerra, Joan Vicente, Sergi Doria, Joan Canadell i Maria Victòria Ortega -regidora de l'Ajuntament-. Foto: Esther Llorca.

IV Setmana del Llibre Infantil i Juvenil a les comarques gironines

Un any més, la Biblioteca va oferir, del 15 al 28 de gener, les exposicions de la Setmana del Llibre Infantil i Juvenil, de la qual aquest 2005 se celebra ja la quarta edició; com les altres vegades, l'organització corre a càrrec del Consell Català del Llibre per a Infants i Joves -CCLIJ- amb la participació d'ajuntaments i altres administracions. Les exposicions que hem tingut en aquesta ocasió han estat les següents:

- "Abracadabra, pota de cabra...!": una exposició temàtica sobre el món de la màgia i els llibres de mags, bruixes i bruixots, que aplegava uns vuitanta llibres i nou banderoles explicatives, agrupats temàticament de la següent manera:

1. Presentació del contingut de l'exposició, enfocat cap al més famós dels aprenents de bruixot, insistint que la lectura proporciona possibilitats de saber coses sobre la màgia.
2. Mostrari de mags cèlebres -llevat dels de per riure- en rol de protagonista.
3. Mostrari de bruixes cèlebres -llevat de les còmiques- en rol de protagonista.
4. Llibres sobre tot tipus d'objectes dels que emanen poders sobrenaturals i d'altres sobre les accions produïdes per art de màgia.
5. Presentació de relats i contes on el mateix lector o protagonista principal és subjugat per la màgia d'allò que llegeix, perquè el llibre és màgic.
6. Presentació de llibres receptaris per a aprendre a fer trucs tant del tipus jocs de mans com del tipus manual de bruixeria.
7. Presentació dels efectes "nocius" de la màgia des del punt de vista de les víctimes.
8. Presentació de les bruixes i mags de per riure, o sigui, d'una màgia humorística i satírica envers el món fantàstic.
9. Presentació d'un mapa, encaminat a fer distincions entre gèneres narratius i edats.

Un grup de nens i nenes del Col·legi Sant Josep visiten l'exposició "Abracadabra, pota de cabra...!". Foto: Esther Llorca.

- Selecció curs 2003-2004: com s'ha acostumat a fer, s'exposa una tria d'uns seixanta títols que, a parer de l'equip de crítics de la revista *Faristol* -editada pel Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil-, són especialment remarcables pel que tenen d'aportació qualitativa al món de l'edició d'obres per a nens i joves, tant per la seva forma com pel seu contingut. La selecció s'ha realitzat entre els llibres publicats des del juliol de 2003 al juny de 2004.

Un total d'uns dos-cents nens i nenes de diferents escoles de la ciutat han vingut a visitar aquestes exposicions. A més d'organitzar-se a Sant Feliu, donat que són itinerants, també les podreu trobar a les següents Biblioteques del Baix Empordà:

- Palafrugell - Biblioteca Pública: de l'1 al 15 d'abril.
- Castell-Platja d'Aro - Biblioteca Mercè Rodoreda: del 18 de maig a l'1 de juny.
- Santa Cristina d'Aro - Biblioteca Baldori Reixach: del 20 d'octubre al 3 de novembre.
- Pals - Biblioteca Municipal: del 4 al 18 de novembre.

9è Premi Protagonista Jove: club de lectura de l'IES St. Feliu

Aquest és el segon any que l'IES St. Feliu participa en aquesta activitat: el 9è Premi de Literatura Protagonista Jove és un concurs en què el públic participant -en aquest cas, joves lectors- tria les dues millors novel·les juvenils d'entre vuit títols -editats entre el juliol de 2002 i el juny de 2003 i en llengua catalana-. La singularitat de l'elecció de les obres guanyadores és, doncs, que la tria final la realitzen els propis joves lectors, inscrits ja sigui a través dels centres de secundària i batxillerat o bé a través de les biblioteques.

La selecció prèvia dels vuit títols és realitzada per una comissió d'experts en literatura per a joves, que han escollit obres de temàtica i de gènere divers per tal d'oferir un ventall ben ampli de lectures, tenint en compte els diferents perfils lectors dels participants; les novel·les es divideixen en dues categories segons la franja d'edat dels lectors -i de cada categoria en sortirà una obra guanyadora-; per a aquesta edició, els llibres finalistes han estat els següents:

- Categoria 13-14 anys

CAUVIN, Patrick. *Quina canya de pare*. Alzira: Bromera, 2003.

CORDER, Zizou. *El noi lleó*. Barcelona: Columna, 2004

IBBOTSON, Eva. *Set bruixes per a l'Ariman*. Barcelona: Cruïlla, 2003.

NAIDOO, Beverly. *L'altra cara de la veritat*. Barcelona: Cruïlla, 2004.

- Categoria 15-16 anys

BURGAS, Àngel. *M.A.X.* Barcelona: La Galera, 2004.

CAROL OATES, Joyce. *Xerxes massa*. Barcelona: Cruïlla, 2003.

SIERRA I FABRA, Jordi. *A l'altra banda del mirall*. Barcelona: Empúries, 2003.

STOKER, Bram. *El convidat de Dràcula*. València: Tres i Quatre, 2003.

L'objectiu de l'activitat és aconseguir que un gran nombre de joves llegeixin els llibres seleccionats; es constitueixen com a jurat dins de cada centre o biblioteca; els presentin i els defensin davant dels seus companys; i, entre tots, nomenin el llibre que consideren millor. Es pretén que la veu dels joves es faci sentir, donant-los l'oportunitat de funcionar com a jurat amb repercussió més enllà del centre organitzador. A més, cada escola o biblioteca rebrà, un cop finalitzada l'activitat, un lot de llibres en reconeixement a la seva participació.

A l'IES St. Feliu han triat presentar-se a la primera categoria -de 13 a 14 anys- i

l'activitat està coordinada a través de la biblioteca del centre: allà, els joves hi trobaran exemplars d'aquests quatre títols. La resolució del jurat del premi tindrà lloc a finals d'abril d'aquest any.

Inici de l'hora del conte

Un any més s'inicia l'activitat de l'hora del conte a la Biblioteca. A partir del mes de març i fins al mes de juny, cada quinze dies podeu gaudir de la narració de contes. Com en altres ocasions, les sessions es realitzaran els divendres de 18.30 a 19.30 h. Podeu informar-vos del calendari de sessions a la Biblioteca o a través de l'agenda d'activitats *El Mes* -que edita l'Ajuntament de Sant Feliu i que podeu trobar en equipaments municipals i comerços de la ciutat-.

DARRERES DONACIONS AL LA BIBLIOTECA

12.11.2004

Gabriel Pulgarín Fernández
Llibres diversos.

23.11.2004 **Antoni Vidal Balué**
Llibres diversos.

30.11.2004 **Paco Fernández**
Videos infantils, fascicles col·leccionables.

5.12.2004 **Josep Matamoros**
Novel·les, assaigs.

10.12.2004 **Antonio Martínez Hernández**
Videos diversos.

16.12.2004 **Teresa Sabater**
Llibres diversos.

20.12.2004 **Roser Parra**
Llibres diversos.

22.12.2004 **Ramon Sans Terés**
Llibres diversos.

23.12.2004 **Manel Cano Besalduch**
Llibres diversos.

27.12.2004 **Antonio Pacheco Berguio**
Llibres i vídeos diversos.

7.01.2005 **Gilbert Junqué**
Llibres diversos.

10.01.2005 **Magda Rodríguez Roselló**
Novel·les en català i castellà.

19.01.2005 **Tomás Alegre Ferreras**
Novel·les en castellà i francès.

LES NOVEL·LES MÉS LLEGIDES EL 2004 A LA BIBLIOTECA

Igual que el gener de l'any passat, us oferim el llistat de les trenta-una novel·les més llegides a la Biblioteca durant l'any passat -és a dir, els llibres que han sortit més en préstec durant el 2004-.

Aquest ha estat l'any de la novel·la d'intriga històrica, encapçalada pel més que famós *El codi Da Vinci*, de Dan Brown. Dins d'aquest gènere trobem també altres títols com *La hermandad de la Sábana Santa*, de Julia Navarro, o *El club Dante*, de Matthew Pearl. Destaquen també tot un seguit de novel·les, que ocupen diferents posicions en aquest rànquing, de l'autor suec Henning Mankell, que ha aconseguit no només un reconeixement per part del públic sinó també de la crítica amb les seves novel·les policiaques: *El hombre sonriente*, *La leona blanca*, *La falsa pista* i *Pisando los talones*.

També tenim en compte la bona acollida de la saga -en un principi, poc coneguda- de set volums del francès Maurice Druon, que, sota el títol de *Los reyes malditos*, fa un retrat en cadascun dels llibres d'un dels reis o reines de França. Hi ha altres títols que de ben segur s'aniran repetint any rera any: *La sombra del viento*, de Ruiz Zafón -també en el rànquing apareix una altra de les seves obres, *Marina*-, *El ocho*, de K. Neville i, com no, *Els pilars de la terra*, de Ken Follett. A banda, moltes altres més novel·les negres i novel·les històriques.

Per finalitzar només afegirem que, de tots els títols, els únics escrits originalment en català són *La pell freda*, de Sánchez Piñol -premi llibreter 2004-, *Pa negre*, d'Emili Teixidor i *La filla del Ganges*, d'Asha Miró.

El rànquing ha estat ordenat de major a menor índex de préstec a la nostra biblioteca. Després de citar l'autor i el títol, entre parèntesi trobareu la localització de l'obra a la biblioteca.

1. Dan BROWN. *El código Da Vinci / El codi Da Vinci* (Nn Bro)
2. Henning MANKELL. *El hombre sonriente* (Nn Man)
3. Carlos RUIZ ZAFÓN. *La sombra del viento / L'ombra del vent* (N Rui)
4. Henning MANKELL. *La leona blanca* (Nn Man)
5. Danielle STEEL. *El beso* (Nr Ste)
6. Frederick FORSYTH. *Vengador* (Nn For)
7. Paulo COELHO. *Once minutos* (N Coe)
8. P.D. JAMES. *La sala del crimen* (Nn Jam)
9. Maurice DRUON. *Los reyes malditos* (Nh Dru)
10. John GRISHAM. *El último jurado* (Nn Gri)
11. Patricia D. CORNWELL. *La mosca de la muerte* (Nn Cor)
12. Carlos RUIZ ZAFÓN. *Marina* (N Rui)
13. Valerio MANFREDI. *El Tirano* (Nh Man)
14. Karin FOSSUM. *No mires atrás* (Nn Fos)
15. Katherine NEVILLE. *El ocho* (Nn Nev)
16. Julia NAVARRO. *La hermandad de la Sábana Santa* (Nn Nav)
17. Henning MANKELL. *La falsa pista* (Nn Man)
18. Albert SÁNCHEZ PIÑOL. *La pell freda* (N Piñ)
19. Isabel ALLENDE. *Mi país inventado* (N All)
20. Ken FOLLETT. *Los pilares de la tierra / Els pilars de la terra* (Nh Fol)
21. George ORWELL. *Homenatge a Catalunya. Un testimonio sobre la revolució espanyola* (N Orw)
22. Mary HIGGINS CLARK. *La fuerza del engaño* (Nn Cla)
23. Emili TEIXIDOR. *Pa negre* (N Tei)
24. Matthew PEARL. *El club Dante* (Nn Pea)
25. Antonio CABANAS. *El ladrón de tumbas* (Nh Cab)
26. Henning MANKELL. *Pisando los talones* (Nn Man)
27. Asha MIRÓ. *La filla del Ganges. La història d'una adopció* (Nb Mir)
28. Alys CLARE. *La novicia asesinada* (Nn Cla)
29. Michael CONNELLY. *Ciudad de huesos* (Nn Con)
30. Almudena GRANDES. *Castillos de cartón* (N Gra)
31. Jorge MOLIST. *El anillo. La herencia del último templario* (Nh Mol)

DIRECTORI

SERVEI D'EDUCACIÓ

C/ PENITÈNCIA, 10 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. i FAX: **972 82 08 10**
E-MAIL: educacio@guixols.net
HORARI: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 10 A 13 h.
(També a hores convingudes)

SERVEI D'ARXIU

CRA. DE GIRONA, 45-47 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. **972 32 25 93** FAX. **972 32 73 39**
E-MAIL: arxiu@guixols.net
HORARI: DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 9 A 14 h.,
DIMARTS I DIJOUS, DE 17 A 19 h.
(Dissabtes a convenir)

BIBLIOTECA PÚBLICA OCTAVI VIADER I MARGARIT

C/ SURÍS, 28-34 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. **972 32 40 57** FAX. **972 32 73 39**
E-MAIL: biblioteca@guixols.net
HORARIS: DIMARTS, DIJOUS, DIVENDRES I DISSABTES, DE 10 A 13,30 h.,
DE DILLUNS A DIVENDRES, DE 17 A 21,00 h.

MUSEU D'HISTÒRIA

PL. MONESTIR, s/n 17220 ST. FELIU DE GUÍXOLS
TEL. **972 82 15 75** FAX. **972 82 15 74**
E-MAIL: museuhistoria@guixols.net
HORARIS (juliol, agost i setembre):
MATINS, DE DIJOUS A DIUMENGE I FESTIUS, DE 10 A 13 h.
TARDES DE DILLUNS A DISSABTE, DE 16 A 20 h.

L'ARJAU

INFORMATIU DE L'ARXIU - MUSEU - EDUCACIÓ - BIBLIOTECA

MARÇ 2005

Ajuntament de
Sant Feliu de Guíxols

Diputació de Girona